

Reggeli Újság

Noviszád, 1939 március 14, kedd

Urednik - Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

20. évfolyam 73. szám

Németellenes zavargások Cseh-Szlovákiaiában

Cseh kihívás Németország ellen - írja a német sajtó - Karmasin: Megvan a lehetőségem, hogy Hitler segítségét kérjem - Német oldalról felfegyverezték a pozsonyi németiséget - A zavargásokat mindenütt kommunisták idézték elő

Pozsonyból jelentik: A vasárnap Pozsonyban meglehetősen eseménytelenül telt el. A szombat esti izgatott hangulatot az események nyugodtabb megítélése váltotta fel. Általános megállapítás szerint Sidor miniszterelnök kormányát tulajdonképpen autonómista irányzatú személyiségekből állította össze, akik mellé szakembereket vett be kormányába. Kimaradtak a kormányból azok a szlovák politikusok, akik Szlovákiának a csehektől való függetlenítése mellett foglaltak állást. Kimaradt tehát Durcsánszki és Pruzsinszki is. Viszont a centralisták sem kaptak helyet a kormányban. Hir szerint Prága eléllott attól a kívánságától, hogy tábornok-minisztert kényszerítsen rá Szlovákiára.

A jelek szerint egyre kevesebb valószínűsége van annak, hogy a Bécsbe menekült Durcsánszki volt igazságügyminiszter a Sidor-kormányával szemben ellenkormányt alakítson. Sidor szlovák miniszterelnöknek Szlovákiában nagy tekintélye van. Mint az autonómia régi harcosát ismerik és mint a Hlinka-gárda legfőbb parancsnoka is számottevő hatalmat tart a kezében. A Hlinka-pártot az utóbbi években Hlinka betegeskedése idején tulajdonképpen Sidor vezette és köztudomású, hogy autonómista meggyőződéséért fogságot is szenvedett.

KARMASIN HIVATALÁBAN MARADT

Pozsonyban vasárnap olyan hírek terjedtek el, hogy a kormány épületét német rendfentartó közegek szállták meg. Ez a hír nem bizonyult valósnak. Az épületben más karhatalmi szervezetek mellett a német rendfentartó szervezet emberei is ott vannak, de csupán Karmasin államtitkárnak az épületben levő hivatalát őrzik. Karmasin államtitkár nem mentették fel hivatalától a Tiso-kormány többi tagjával együtt. Neve a felmentett kormánytagok névsorában nem szerepel. Pozsony utcáin német rendfentartók is cirkálnak, karjukon a horogkeresztel.

KARMASIN NYILATKOZATA

Karmasin Ferenc, a német népcsoport államtitkára vasárnap a Pozsonyba érkezett külföldi újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A helyzetet kizáróan a német népcsoport szempontjából nézem és csak ebből a szempontból mondhatok véleményt. Ebből a szempontból a helyzetet teljesen tisztázatlannak látom. Több kormányt láttunk ufalomra jutni és megint eltűnni. Nem tudjuk pontosan megállapítani, hogy melyik közülük a törvényes, az azonban kétségtelen, hogy a Tiso-kormányt alkotmányellenesen távolították el. A látszat szerint Sidor és kormánya az alkotmány rendelkezéseinek megfelelően vette át a hatalmat, mert a szlovák parlament elnöke erre nézve a köztár-

A Sidor-kormány még nem adott programot és így nem tudjuk, hajlandó-e a német népcsoport jogait tiszteletben tartani és módjában van-e ezeket biztosítani. A német népcsoport megőrizte teljes nyugalma és várja a további fejleményeket. A pozsonyi német nyelvű sajtó, valamint a Szlovákiában élő németek bizonyosak lehetnek soruk felől. Tudják, hogy nekem, mint a német népcsoport vezetőjének megvan a lehetőségem, hogy a Führer segítségét kérjem, ha komoly aggodalmat keltő események fenyvegetnének.

SZLOVÁK KÉZBEN A KÖZIGAZGATÁS

Pozsonyból jelentik: A szlovenszkói rádiók vasárnap délelőtt a következő hivatalos jelentést adták ki:

A közigazgatás egész Szlovenszkóban kizáróan szlovák tisztviselők kezében van. A Cseh- és Morvaországból érkezett katonai erősítéseket 24 órán belül eltávolították. A katonai szervek által felfüggesztett szlovák tisztviselők újból elfoglalták hivatalukat. A Morvaországból szállított politikai személyiségeket szabadon bocsátották és már utban vannak hazafelé.

A szombat esti tüntetések nyomán Pozsonyban sok bevert kirakatúveg jelzi. A tüntetések akkor érték el tetőpontjukat, amikor a németek nagygyűlése után a tömeg hazafelé vonult. Sok helyen verekedések keletkeztek. Az utcákon kerékpárosok rohantak végig és robbanó petárdákat dobáltak az épületekre. Óriási zűrzavar támadt, több lövés is eldőrdült és a tüntetések csak akkor értek véget, amikor a rendőrség igen erősen beavatkozott.

KÖZELHARC A VENDÉGLÖBEN

Prágából jelenti az Avala: Szombat este az egyik vendéglőben csehek megtámadták a német

saság elnökének a törvényben előírt formák szerint javaslatot tett. A Tiso-kormány eltávolítása és a Sidor-kormány megalakulása közötti időben működött egy harmadik kormány is, amelynek Sivák és Teplánszki voltak a tagjai. Ennek a kormánynak a működése a német népcsoportot a legnagyobb aggodalommal töltötte el. Bizonyítékok vannak a kezünkben, hogy ez a kormány kihirdette az ostromállapotot és intézkedéseket tervezett a német párt ellen. Így például el akarta tiltani a német pártjelvény használatát is.

diákokat, akiket sörösfüvekkel és hamutartókkal bombáztak. Két német diák súlyosan, egy harmadik könnyebben megsebesült. A Völkischer Beobachter szerint a csehek Pozsonyban és a vidéken is megtámadták a német népcsoport tagjait. Az összetűzések során több német megsebesült. A cseh rendőrség számos németet letartóztatott. Teplánszki volt pénzügyminiszter Hácha elnöknel tiltakozást jelentett be az események miatt.

ÖSSZEÜL

A SZLOVÁK PARLAMENT

Pozsonyból jelentik: Sidor miniszterelnök vasárnap este ismét rádióbeszédet mondott. Közölte, hogy a szlovák parlament az eredeti terv megváltoztatásával nem március 14-én, hanem március hó 28-án ül össze. Hangsúlyozta, hogy Szlovákiában az egész hatalom az ő kezében összpontosul. Sürgette, hogy a Szlovákiába vezényelt cseh csapatok melőbb hagyják el Szlovákia területét és valamennyi politikai foglyot bocsássák szabadon.

SIDOR NEM TÖREKSZIK ELSZAKADÁSRA

Szlovák politikai körök szerint a Sidor-kormány Prágával szemben nem fog elszakadásra törekedni, de Szlovákia autonómiáját

sem adja fel Prágával szemben. Mindenesetre sok függ attól, hogy a Hlinka-gárda elégedetlen szárnya milyen magatartást tanúsít, követi-e Sidort vagy sem. Ami Sidorra a Morvaországra hurcolt szlovák személyiségek szabadonbocsátásáról éhangzott kijelentését illeti, általános vélemény szerint ez a kijelentés Tukára, Farkas Janora, valamint Machra, a szlovák propagandahivatal letartóztatott tisztviselőjére vonatkozik. Mach Sándort nem vitték el Pozsonyból, hanem a pozsonyi törvényszék fogházában őrzik.

Vasárnap este újabb erős rendőri készültséget rendeltek el Pozsonyban. A német párt épülete mellett levő két házban felfegyverzett rendőrlégénységet helyeztek el. A Hlinka-gárdisták ismert karszalagját most már nemcsak a gárda tagjai viselik, hanem a pozsonyi csendőrség és rendőrség egy része is, sőt a Pozsonyba vezényelt cseh és morva csendőrök között is kiosztottak ilyen karszalagokat, hogy a lakosság ellenességét velük szemben lesereljék. A cseh és morva csapatok vasárnap egész nap a laktanyákban maradtak és az utcákon nem voltak láthatók. Szombaton a már Pozsonyba érkezett csapatokon kívül újabb cseh és morva csapatok voltak utban Pozsony felé, azonban Malackánál parancsot kaptak a megállásra.

KATONAI ÁLLAMCSINY KÉSZÜL

Reichenbergből jelenti az Avala: A Die Zeit prágai jelentése szerint prágai baloldali körökben olyan hírek terjedtek el, hogy a jövő hét folyamán államcsiny készül. Ezek a hírek Benes visszatéréséről is tudnak s az államcsiny előkészítése állítólag egész Szlovákiára kiterjed. E híreket első sorban a legionáriusok és a cseh vezérkar egy része terjeszti.

Az Avala pozsonyi jelentése szerint Malackánál, Pozsonytól északnyugatra puskatüzharcra került a sor. A kelet-szlovákiai Eperjesen cseh katonák megtámadták a Hlinka-gárda tagjait és 11 gárdistát szuronnal megsebesítettek.

A JELSZÓ: HOL VAN TUKA?

Pozsonyból jelenti az Avala: A lakosság köréből Tuka professzor sorsáról különböző híresztelések keltek szárnyra. Péntek óta, amióta letartóztatották, senki sem tud bizonyosat Tukáról. Állítólag Mor-

1939 február 19-én, vasárnap délután 1/4 órai kezdettel színpadra kerül negyedszer a noviszádi Katolikus Otthon színháztermében

Az elcserélt ember

című 3 felváltásos színjáték. Jegyek mélyen leszállított árban Ábrahám János könyvkereskedésében már kaphatók

(Folytatás az első oldalról)

vaországba vitték, de a hatóságok minden felvilágosítást megtagadnak. Sidor miniszterelnök, amikor egyik beszéde során a tömeg megkérdezte, szintén nem tudott felvilágosítást adni. A lakosság azt beszéli, hogy a csehek megölték a szlovákok vezérét. A »Hol van Tuka?« kérdés a szlovákok jelszava lett. A cseh hatóságok továbbra is hallgatásba burkolóznak.

A SIDOR-KORMÁNY FELADATAI

Prágából jelentik: A prágai rádió egyik közleményében foglalkozott az új szlovák kormány kinevezésével és ennek során megállapította, hogy Hácha elnök Sidor személyében Hlinka András legbizalmasabb barátját, a szlovák ügy éharcosát bízta meg a szlovák minisztérium vezetésével. A

Sidor-kormány első feladata a prágai rádió szerint a szlovák gazdasági helyzet fellendítése, a társadalmi jólét biztosítása és a belső béke megoldása. A cseh nép minden erejével a szlovák nép segítségére lesz, mert a cseh nép tudatában van annak, hogy az egységben van az az erő, amely Szlovákia békés fejlődését biztosíthatja.

AZ ÚJ MINISZTEREK ESKÜTÉTELE

Prágai jelentés szerint vasárnap délután a prágai Hradzsín fogadótermében Szokol szlovák belügyminiszter, Sztano közlekedés- és Hricsár pénzügyminiszter letették az esküt Hácha elnök kezébe. A többi szlovák miniszter eskütelére hétfőn került sor.

Berlin aggodalmaj

Berlinből jelenti az Avala: A német távirati iroda a következő hivatalos közlést adta ki:

— A berlini politikai körök állásfoglalása a szlovák kérdéssel szemben teljesen megfelel annak az álláspontnak, amely a német sajtóban jut kifejezésre. Az utóbbi hetek során egyre nagyobb aggodalommal látták Berlinben, hogy az a lélektani fordulat, mely Prágában az októberi események után bekövetkezett, szemelláthatóan csak ideiglenes volt. Főleg a folyó év elején történt események azt mutatták, hogy cseh részről ismét igyekeznek megszerezni azt a pozíciót, amelyet az események nyomása alatt kénytelenek voltak feladni. Prága, mely a benesi uralom idején azt hitte, hogy terrorizálhatja s elnyomhatja a német népcsoportot, először Kárpátaljára igyekezett pénzügyi és katonai nyomást gyakorolni, hogy hatalmát megerősítse. Felbátorodva a gyenge ellenállás láttára, Prága most Szlovákiára is ültést mér, ami fájdalmas következményekkel járt a még Cseh-Szlovákiában élő németek szempontjából. Pozsonyba a szuronyokra és az erőszak egyéb eszközeire támaszkodó, olyan kormányt neveztek ki, amely Prága véleménye szerint a cseh befolyás erősítése révén arra szolgál majd, hogy ismét helyreállítsák a régebbi helyzetet. A gondolkodásmódnak és a módszereknek ez a megváltozása, amely sokban emlékeztet a benesi uralomra, Németországban csodálkozást és aggodalmat keltett. Münchenben és Bécsben a középeurópai fejlődés politikáját indították meg, azzal a céllal, hogy elkerüljék olyan viszonyok kialakulását, melyek egykor a Balkánon uralkodtak. Még inkább sajnálatos, hogy a cseh politika mostani vezetői — a tulajdonképpeni jövő minden tiltakozás ellenére sem rendelkeznek a józan észnek és a felelősségérzetnek kellő mértékével és jóakarattal

Közép-Európa megbékélése iránt.

A VÁLSÁG TUL VAN A MÉLYPONTON

Rómából jelentik: Az olasz sajtó igen nagy érdeklődéssel foglalkozik a cseh-szlovák eseményekkel. A Stampa vezető helyen, hasábos tudósításban számol be a legújabb fejleményekről. Megállapítja, hogy a cseh csapatok visszavonása, amely állítólag Tepianszki volt miniszter kérésére történt, a helyzet némi megnyugvását eredményezte. A lap szerint valószínű, hogy a jelenlegi válság, amely a csehek és szlovákok között, eddig egyáltalán előfordult válságok egyik legsúlyosabbika volt, ma már tuljutott a mélypontra.

A Popolo di Roma szerint Pozsonyban lehetségesnek tartják, hogy a Bécsbe szökött Durcsánszki volt igazságügyminiszter Bécsben szeparatista kormányt alakít.

A MEGOLDÁS NEM KIELEGÍTŐ

A Stefani-iroda prágai jelentése szerint ottani politikai és diplomáciai körökben az új szlovák kormány kinevezése után szerzett benyomások megerősítik, hogy kompromisszumos megoldásról van szó, amely azonban sem a csehek, sem a szlovákokat nem elégti ki s amely képtelen lesz vezetni az utóbbi időben kitört politikai és erkölcsi válságot. Hivatalos cseh körökben cáfolják azokat a külföldi híreket, amelyek szerint ismét nagyszámú cseh csapatot vezényelték Szlovákia felé.

FELFEGYVERZIK A NÉMETEKET

Pozsonyból jelenti az Avala: A Havas-iroda tudósítója megbízható forrásból úgy értesül, hogy vasárnap éjszaka a Duna német oldaláról nagyszámú fegyvert szállítottak Pozsonyba. A fegyve-

reket a német párt tagjai vitték át a szlovák oldalra. A pozsonyi németek mintegy 1500 fegyvert, löszert és önműködő fegyvereket kaptak. A szlovákiai német párt továbbra is propagandát fejt ki a Sidor-kormány tagjai ellen és a német párt hivatalos személyiségei azt a hírt terjesztik, hogy a Hlinka-gárda nem engedelmeskedik többé vezetőinek.

Ugyanez a jelentés közli, hogy a szeparatisták, Mach Sándor hívei összeköttetésbe kerültek a németekkel, Karmasin híveivel.

Sidor miniszterelnök a Havas-iroda munkatársának többek között ezeket mondta:

Ugyatázzik, hogy a német birodalom Durcsánszkit a pozsonyi kormány egyetlen képviselőjének ismeri el. Ez bennünket nem érdekkel, miután a szlovák kormányban beállott változás tisztára Szlovákia belügye.

ROBBANÁSOK POZSONYBAN

A német távirati iroda pozsonyi jelentése szerint a pozsonyi németek vasárnap este nagygyűlést tartottak. A gyűlés ideje alatt a város több pontján robbanások történtek. Amikor a tüntetők egy része a Köztársaság-téren keresztül hazafelé igyekezett, a téren is robbanás történt.

Az Avala brünni jelentése szerint vasárnap este az uccán több cseh megtámadta Schwabe dr.-t, a brünni németek vezetőjét.

JELENTÉS

A BRÜNNI ZAVARGÁSOKRÓL

A német távirati iroda a brünni zavargásokról a következőket jelenti:

A rendőrség az uccákon felvonuló németek csoportját a Rasin külváros felé szorította. A tömeget gumibotos lovasrendőrök osztatták szét. Egy német diák súlyosan megsebesült. A Kapitál-mozi előtt egy sebesült németet találtak, akít kórházba szállítottak. Brünn számos helyén történt összeütközés, amelyek során sok német megsebesült. (A. A.)

POZSONYI JELENTÉS

A LETARTÓZTATÁSOKRÓL

Pozsonyból jelenti az Avala: A szlovák sajtóiroda közli: Szombaton este tíz óra körül a pozsonyi zsidónegyedben néhány személyt — köztük három németet is — letartóztattak. A letartóztatott embereknél fegyvereket találtak. Később a letartóztatott németeket szabadon engedték. Ez a valóság abból a külföldön elterjedt hírből, amely szerint Pozsonyban három birodalmi németet tartóztattak le.

NEM VOLT HATÁRINCIDENS UNGVÁRNÁL

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda közli: Külföldön olyan hírek terjedtek el, hogy Ungvárnál magyar és cseh-szlovák alakulatok között határincidens volt, amely emberáldozatot követelt. A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről nyert értesülés alapján közli, hogy ezek a hírek minden alapot nélkülöznek.

SZABADLÁBRA HELYEZETT SZLOVÁK VEZETŐK

Pozsonyban a Sidor-kormány tagjai vasárnap este tartották első minisztertanácsukat. Vasárnap es-

te a letartóztatott szlovák képviselők, a Hlinka-gárda vezetői és az egyházi férfiak szabadlábra kerültek.

A külföldi újságírók azzal a kérdéssel fordultak az új szlovák sajtófőnökhöz, mi biztosítéka van Prágának a katonai intézkedések visszavonása után az általa kívánt új irány követésére:

— A prágai kormány számára — felelte az új sajtófőnök — a kormány személyi összetétele a biztosíték. Ez a kormány elég erős ahhoz, hogy politikájának érvényét tudjon szerezni.

Vasárnap este egyébként Pozsony körül átmenetileg lezárták a határt és a dunai hídfőt erős tábori csendőrosztal szállta meg. A csendőrök fegyvercsempészek után kutattak. A határforgalom hétfőre helyreállt. A Pozsonyban megjelent Grenzbote című lap hétfői számát Sidor miniszterelnök beszédéhez fűzött megjegyzések miatt elkobozták.

ZAVARGÁSOK OLMÜTZBEN

Cseh-Szlovákiában vasárnap több helyen németellenes tüntetések voltak. A tüntetések ugyszólván valamennyi cseh városban megisméllődtek, ahol a lakosság egy része német anyanyelvű. Olmützben a csehek vasárnap este a Masaryk-téren megtámadták és megverték egy német fiatalemberekből álló csoportot. Prossnitzban és Olmützben a kommunisták vasárnap délután röpiratokat osztogattak, amelyekben erőszakos cselekedetekre hívták fel a lakosságot a németekkel szemben és súlyos sértésekkel illették a német birodalom vezetőit.

Brünnből érkezett jelentések szerint a horogkeresztes zászlók elleni támadásokat ugyancsak a kommunisták támogatásával szervezték meg. Miután a kommunisták a Brünn közelében levő Königsfeldből erősítéseket kaptak, a német védelmi osztagok helyzete fenyegetetté vált.

Iglauban mindazokat a németeket, akik horogkeresztes pártjelvényt viseltek, a csehek súlyosan bántalmazták. Az iglauer németiség vezetőit letartóztatták, mert nem voltak hajlandók házaikra a cseh zászlót kitűzni.

A brünni zavargásokról egy szemtanú elmondotta a német távirati iroda tudósítójának, hogy a felvonuló cseh tüntetők ilyeneket kiáltottak:

— Jöjjen Benes a horogkeresztesek ellen! Éljen a vörös front! Éljen Sztalin! Éljen Benes!

Berlinből jelentik: A hétfő reggeli német lapok első oldalán, nagybetűs címek alatt számolnak be a vasárnapi összetűzésekről és az eseményeket mint »Hallatlan cseh kihívást«, »Szemérmetlen támadást« és a benesi idők visszatérését jelölik meg. A Völkischer Beobachter »Brünnben ismét német vér folyik«, »Cseh kihívás Németország ellen« címek alatt ismerteti a csehországi helyzetet. A lap a legutóbbi eseményekből azt a következtetést vonja le, hogy a csehek dülhe most már nem annyira a szlovákok és a kárpátorszoki, mint inkább a németek ellen irányul. A lap pozsonyi tudósítójának jelentése szerint Pozsonyban olyan hírek terjedtek el, hogy Tukát a csehek agyonlőtték.

Seyss-Inquart készítette elő a független Szlovákia kikiáltását

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint Bécsben minden teljesen készen állott arra, hogy kikiáltásuk a független Szlovákiát, amelynek Tiso lett volna az elnöke. Nem lehetetlen — írja a lap —, hogy ezt a tervet Seyss-Inquart dolgozta ki, Berlin tudta nélkül. Seyss-Inquart a lap szerint kedden meglátogatta Pozsonyban Tisot, szerdán pedig Tiso járt Bécsben. A prágai kormány ezekből az utazásokból ismerete fel, milyen komoly a helyzet. A lap szerint a válság mögött négyen állnak: Tiso, Seyss-Inquart, Durcsánszki és Karmasin. A lap végül azt írja, hogy ha hétfőn nem sikerül megegyezést teremteni, akkor a leg-súlyosabb fejlemények sincsenek kizárva.

Hitler ma Bécsbe megy

Londonból jelentik: A Daily Express szerint Szlovákia és Ausztria között lezárták a határt. Karmasin Bécsben kedden találkozik Hitlerrel, akit oda várnak a tavaszi vásárra.

A News Chronicle szerint a Hlinka-gárda és a német rendfenntartó szolgálat azt a hírt terjeszti a szlovák lakosság körében, hogy Hitler szerdán bevonul Szlovákiába.

Német csapatösszevonások Szlovákia határán

Párisból jelentik: A francia fővárosban növekvő nyugtalansággal szemlélik a szlovákiai eseményeket. Hivatalos körök azon a nézeten vannak, hogy Németország csak elhalasztotta a közbelépést, amit az is bizonyít, hogy a határ mentén roham-s védőosztagos csapatokat vontak össze. Hitlert óránként értesítik az eseményekről.

Berlin jegyzéke Prágához

Londonban és Párisban úgy tudják, hogy a berlini kormány Csehországhoz jegyzéket intézett, amelyben kijelenti, hogy az új határokat csak akkor szavatolhatja, ha a csehek leszállítják a hadsereg létszámát, külpolitikailag semlegességet fogadnak, átengedik aranykészletük egy részét a németeknek, életbeléptetik a zsidótörvényt és biztosítják a nemzeti kisebbségek jogait.

Megválasztották a noviszádi kereskedelmi és iparkamara tanácsstagjait

A szombori és petrovgrádi választások eredménye

Vasárnap tartották meg a noviszádi kereskedelmi és iparkamara tanácsstagjainak választását. Nagy agitáció után folytak le a választások meglehetősen csendben és nyugalomban.

Noviszádon úgy a kereskedők, mint az iparosok több listát állítottak. A magyar kereskedők a vasárnapi választáson nem kaptak képviselőket a kamarai tanácsban, mert nem is voltak jelöltjeik. A magyar iparosok ezzel szemben képviselőkhöz jutnak, bár ők sem jutnak számarányuknak megfelelő képviselőkhöz, főleg azért, mert

nem voltak egységesek,

hanem különböző listákra oszlottak. A magyar kereskedőknek és iparosoknak több öntudattal kell saját osztályérdekeiket képviselni, ha azt akarja, hogy mások is tiszteletben tartsák és érdekesítsék valamire.

A kamara kereskedelmi osztályán Noviszádon

Milutinovics Szilvákó listája győzött

557 szavazattal 276 szó ellenében, amennyit Lázics Sztánkó listája kapott.

A kamara ipari osztályára kiírt választások eredménye Noviszádon: Szubotin Milán listája 435, Grkinics Száva 168, Bugarszki Szteván 132 és Szoldatovics Szteván 45 szavazat.

Mivel hétfőn délután még nem

hoztak nyilvánosságra minden vidéki eredményt, a fentebb ismertetett eredményeken még változások lehetségesek, amelyek azonban csekélyek és nem befolyásolják a listák közti általános erőviszonyt.

A kamara választói bizottsága tegnap délután 5 órakor ült össze, hogy a hivatalos eredményt megállapítsa és kijelölje azokat, akik az igazi Dont-féle választási rendszer alapján bekerülnek a kamara tanácsába.

SZOMBORBAN FLAMAN GYULA LISTAJA GYŐZÖTT

Szomborban is vasárnap tartották meg a noviszádi kereskedelmi és iparkamarai tanácsstagok választását. A kereskedők csak egy listát állítottak fel a szombori választókerületben és így ezt az egy listát

szavazás nélkül megválasztottak jelentették ki.

Az iparosok azonban nem tudtak megegyezni egy listában és három listát jelöltek a szombori városi és szombori járási választókerületben.

A választás vasárnap reggel nyolc órakor kezdődött és este hat órakor végződött. Az iparosok közül összesen 750 adta le szavazatát. A legtöbb szavazatot Flaman Gyula szombori asztalos kapta, akinek helyettese Skorutyák Károly sztárisziváci szabó. Flaman 378, Milosevics Velykó 117 és Benye Antun 253 szavazatot kapott.

A PETROVGRÁDI KAMARAI VÁLASZTÁSOK

Petrovgrádról jelentik: Vasárnap tartották meg a kereskedelmi kamarai választásokat Petrovgrádon. A négy megüresedett kamarai tagságra a petrovgrádi kereskedők két listát terjesztettek elő, amelyeknek vezetői Terzin Zsivojin, a kereskedőegyesület volt elnöke és Radanov Radicev Dragolyub, a kereskedőegyesület alelnöke voltak. A szavazást élénk agitáció előzte meg mindkét részről és

mindkét oldalon egyforma erők csoportosultak,

ami meglátszik a szavazás eredményéből is, mert a Terzin-lista 194, a Radanov-lista 192 szavazatot kapott. Eszerint mindkét lista két mandátumot szerzett a kamarai tanácsban. Az új kamarai tanácsstagok Terzin Zsivojin, helyettese Gardinovaeski Bata, Temmer Sándor exportőr, helyettese Berkovics Hermann, Radanov Radicev Dragolyub, helyettese Deutsch Márton és Pavlovics Pája vaskereskedő, helyettese Feigl Károly vaskereskedő.

Londonban Palesztina megbékéléséről tárgyalnak

Közben a Jordán vidékén súlyos harcok folynak

Londonból jelentik: Malcolm MacDonald gyarmatügyi miniszter, Butler államtitkár és lord Durerin hosszas megbeszélést tartottak a Palesztina-konferenciára kiküldött zsidó delegátusokkal. A konferencia több óra hosszat tartott. A brit kormány delegátusai közölték a zsidó kiküldöttekkel az angol kormány tervét Palesztina kérdésében.

Beavatott körökben úgy tudják, hogy a gyarmatügyi miniszter tervében egyezik azzal, amit az angol kormány részéről már két héttel ezelőtt javasoltak a két delegációnak. Ez a terv a független Palesztina esetleges megalapítását igéri és ez lépne a mostani mandátárius kormányzás helyébe, bizonyos átmeneti idő után.

Ismeretes, hogy a zsidó ügynökség már régebben elutasította ezt a tervet. Valószínűnek tartják, hogy a zsidó delegátusok legutóbbi intervenciója során ismételték azt a kérést az angol kormánytól, hogy a zsidó tervet valósítsa meg, amely a zsidó nemzeti fejlődést biztosítja.

ELESETT 45 ARAB FELKELO

Haifából jelentik: Mialatt Londonban Palesztina sorsáról tanácskoznak,

Palesztinában folytatódnak a fegyveres összetűzések.

A Transzjordániában legutóbb lefolyt harcban a felkelők 45 halottat vesztek, az arab légió öt halottat veszített, közöttük egy tisztet. Ennél a harcnál igen fontos szerepe volt a repülőknél. Tizenöt katonai repülő bombákkal és gépfegyverekkel visszavonulásra kényszerítette a felkelőket egy völgybe, ahol az arab légió csapatai körülkerítették. Transzjordánia más részein is harcok voltak, amelyek során a felkelők több halottat vesztek.

HALÁLRA ÍTÉLT ARABOK

A jeruzsálemi hadbíróóság két arabot

halálra ítelt,

egyét pedig ötévi fegyházra.

Ünnepi mise Isztambulban a pápa koronázása alkalmából

Az ortodox egyház vezetősége szerencsekívánatait fejezte ki az isztambuli nunciusnak

Isztambulból jelentik: XII. Pius pápa koronázása alkalmából az isztambuli székesegyházban vasárnap ünnepélyes hálaadó mise volt, amelyen résztvettek az egyetemes ortodox patriarhátus, az örmény egyház és a rabbinátus képviselői is. A szertartás befejeztével a patriarhátus küldöttségének vezetője felkereste az apostoli nunci-

ust és szerencsekívánatait fejezte ki az új pápa megválasztásához, akinek hosszú, sikeres és áldásos uralkodást kívánt. Az ortodox küldöttségnek ez az eljárása azért kivételes fontosságú, mert az egyházi szakadás óta első ízben történt meg. Hír szerint az apostoli nunciatura viszonzozza a patriarhátus lépését.

Chamberlain újabb békeakciót indít?

Párisból jelenti a Havas-iroda: A Temps hétfő délutáni kiadása hírt adott arról, hogy Chamberlain újabb nagyszabású békeakcióra készül. A lap az ehhez a hírhez fűzött kommentárjában megjegyzi, hogy az ilyen terveket a legnagyobb elővigyázatossággal kell kezelni. Nincs kizárva, hogy az angol kormány a francia kormánnyal együtt kezdeményezi, hogy a müncheni egyezmény ér-

telmében minden nehéz krízis esetében üljenek össze megbeszélésre, azonban ez az akció vajmi kevés eredménnyel kecsegtet.

B ü t o r
S z ö n y e g
L i n o l e u m

E d u á r d K r a u s z
b ü t o r h á z , N o v i s z á d

HALLÓ!

Savage, Ujzeland miniszterelnöke megbeszélésre hívta össze Ujzeland, Ausztrália és Anglia kormányait, hogy megbeszéljék a brit birodalom távolkeleti részei megerősítésének kérdését. Az angol had- és légügyi minisztérium vezető tisztviselői már Ausztráliába érkeztek, ahol a repülőgépipar létesítéséről folytatnak tárgyalásokat. A most összeülő birodalmi konferencián is elsősorban technikai kérdéseket tárgyalnak. Csendes Óceán partjain felállítandó erődítmények ügyét.

Von Ribbentrop külügyminiszter táviratot intézett Csáky grófhhoz, a megbetegedett magyar külügyminiszterhez és egészségének mielőbbi helyreállítását kívánta. Csáky gróf sürgönyileg köszönte meg a német külügyminiszter táviratát.

Colombo olasz alezredes, a legismertebb olasz rekorder és műrepülő halálos szerencsétlenség áldozata lett. Castiglione del Lagonál új gépet akart kipróbálni, de a gép a levegőben felmondta a szolgálatot. Az alezredes erre le akart ereszkedni, de közben lezuhant és szörnyethalt.

A francia kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a Franciaországban henylő spanyol köztársasági menekültekkel közmunkákat végeztessen. A spanyol menekültek havonta 300 millió frankjába kerülnek Franciaországnak. A spanyolokkal akarják az Atlanti Óceánt és a Földközi tengert összekötő csatorna földmunkálatait elvégeztetni. A csatorna Bordeauxtól a Földközi tengeri Narbonneig húzódna. Hossza 500 kilométer, mélysége 13,5 méter, középső szélessége pedig 120 méter lenne. A csatornán csak 13 szilip lesz. A csatornát olyanra tervezik, hogy a világ legnagyobb hajója, a Normandie is átkelhesse rajta az Óceántól a Földközi tengerbe. A csatorna költségeit 18 milliárd frankra becsülik.

A francia kamara hadügyi bizottságában Morinaud képviselő a Szaharán át vezető vasútvonal tervét ismertette. A kamara többi képviselő tagjai is szükségesnek tartják a Transzszahara vasút kiépítését. A hadügyi bizottság ülésén megjelent Georges tábornok vezérkari főnöke is, aki kijelentette, hogy a francia vezérkar a Szaharán keresztül vezető vasútvonal kiépítését igen sürgősnek tartja.

Az olasz kormány önellátási bizottsága Mussolini elnökletével ülést tartott. Az ülésen elhatározták, hogy nagy vállalatot létesítenek mesterséges kaucsuk gyártására. A gyárat Ferrera iparvidékén állítják fel.

Az amerikai Egyesült Államok külügyminisztériumának jelentése szerint ez év februárjában öt millió dollár értékű repülőgép külföldre történő szállítására adtak ki engedélyt. Az idei év január 1-től kezdve összesen 22,2 millió dollár értékű repülőgépet szállítottak külföldre, ebből 11,7 millióért Angliába, 5,5 millióért Franciaországba és 390.000 dollárért Braziliába.

Az angol király és királyné, valamint a királyi ház tagjainak nagy része vasárnap délelőtt megjelent a Szent György kápolnában, ahova rövidesen átszállították V. György földi maradványait, amelyek eddig a kápolna kriptájában voltak. Vasárnap szentelték be az elhunyt király új sírhelyét.

A nyugtalan Pozsony vergődése

A biedermeiertől — a horogkeresztig — A németek az uccá urai! — Az üres üzletek — Csendes magyar munka — A sebész-őorvos ur pékinas — A bécsi szlovák rádió — Saját munkatársunktól —

Néhány nappal ezelőtt jártam Pozsonyban. Bizony, még akkor semmi jel sem mutatott arra, hogy alig telik el pár nap s már cseh tankok és az egymást követő katonai vonatból kiözönlő, régen leszereltnek tudott brünni osztagok lepik el az ősi város kopott kaszárnyait. A város természetesen kivetkőzött biedermeier hangulatából és nyárspolgári nyugalomából. Az őszi napok eseményei óta nem tud megnyugodni s az uccán sűrű csoportokban összeverődő lakosok élénk hangyabolya, a Színház és nagy hotellek előtti sétány zsvivaja mindennél jobban mutatja, hogy

az évszázados Pozsony történelmi napokat él.

Az uccá képe teljesen megváltozott. Kampóskeresztes, egyenruhás német »Ordner«-ek, a Hlinka-gárda feketeinges csoportjai élétkítik az uccákat s ahol német iskola van, onnan a fiatalok zárt sorokban, fehér harisnyákban, zöld lódenruhában vonulnak fel, harsányan énekelve. Daláiknak refrénje a szinte elmaradhatatlan »Heil Hitler!« Általában, néhány hónap alatt sikerült a hajdan magyar, majd később erősen csehszlovákra áthangolt pozsonyi uccái képet elnémetesíteni és a közeli Bécs nemzetiszocialista jeleit ideplántálni. Az üzletek nagyrészen ett a kisebb vagy nagyobb plakát: »Nem zsidó üzlet!« »Árja üzlet!« »Keresztény üzlet!« s így tovább. A plakátokon kívül azonban valóban nincs is más életjel rajtuk. Minden üzlet halott. Áru is alig van, így például textilnemű, hisz a szudétavidéki lecsatolásával a cseh-szlovák textilipar nagyon megcsappant. Az árak fantasztikusan emelkednek. Egy férficipő 230 dinár, egy jobb minőségű vászoning 120 dinár, egy tuat lenvászon zsebkendő, amit az ötödik vagy hatodik boltban tudsz csak felfedezni, jóval több kétszáz dinárnál. De ki törődik most az üzlettel? Mindenki politizál, szervezkedik. A németek napról-napra szaporodó alakulatai a hatalmas »Carlton« hotelben üléseznek és horogkeresztes zászlócskákkel felitüzdelt autók száguldják be a várost. A színház erkélyét szinte teljesen kisajátították. Alig van nap, hogy hangszórókkal és horogkeresztes zászlókkal fel ne szereljék s valamely alkalmi propagandaülést ne tartanak. S mivel a Színház a város szíve, sorsát senki el nem kerülheti. Akarva, nem akarva, kénytelen a pozsonyi németek lázas tevékenységét észrevenni. A szlovák lakosság tetlenül nézi mind ezt. A magyarság ellenben belső-szervezkedéssel foglalkozik. Nem megy az uccára és

a legnagyobb korrektséggel kerüli a sokszor türelmetlen német szervezkedés zsviváját, amely épen ottétem alatt odáig fejlődött, hogy az ipartestületből az évtizedek óta komoly szerepet vivő, magyar iparosokat kiszorították. A magyarság a zsidóság

elleni apró heccektől is távoltartja magát és a párt vezetői gondosan ügyelnek arra, hogy a tizezer főnyi, erősen megpróbáltatott zsidóság gondjait ne súlyosbítsák. A zsidóság szépen, lassan felkészül a kivándorlásra és angolul, spanyolul tanul. Az ügyvédségüktől megfosztott fiatalok mesterséget tanulnak. Egy kitüntetéssel végzett tehetséges ügyvéd címfestőlegény, a másik órásinas. Hajnaltól késő estig dolgoznak s már utleveleket is váltottak: Dr. N. N. címfestő! Egy régi ismerősöm, kitűnő fiatal operatőr, péklegény lett. Kora hajnalban füttyörészve fűti a kemencét és formálja a zsemlye puha tésztaját. A nyelvtanároknak valószínű konjunkturájuk van. Az a pár emigráns, aki még ott maradt a pár hónap alatt spanyolul vagy angolul tanult, felcsapott nyelvmesternek.

Rengeteg az üres lakás. Legáltalában tizenötezer cseh hivatalnok, katonatiszt hagyta el a város modern negyedeit, a hatalmas skatulyaházak összkomfortos lakásait s a lakberek máris 30—40 százalékkal olcsóbbodtak. Pozsonyba nem vándorolhat be senki, legfeljebb a környék német falvainak értelmisége: tanítók, jegyzők, főiskolások, akiket a pártszervezet kitűnő fizetésekkel alkalmazott.

A város és a Duna tulsó partján levő Ligetfalú között minden kapcsolat megszűnt. A karesu propellerek nem közlekednek, a tulsó part sétányain senki sem ögyeleg, a pozsonyi evezősházak elárvultak és

a futballsport is meghalt.

A hat pozsonyi egyesület valamennyi pályája és klubháza a németeknek jutott s mivel a pályákat csak utlevéllel lehetne látogatni, érthető, ha a 130.000 lakósu város lemondott kedvelt sportjairól. Egyedüli szórakozás a mozi s minden nemzetnek meg van a saját mozija. A cseh mozikban amerikai és cseh filmek, a németekben berlini propaganda filmek s minden mozi túltömött. A mozi kívüli szórakozás:

a minden délben megszólaló bécsi szlovák rádió.

A bécsi rádió, valósággal program szerűen, minden pozsonyi óslakos portréját leírja és megjelöli vagyoni állapotát, üzletei természetét, stb. Mindenki azon derül, hogy a bécsi bemondó mily pontosan ismeri szomszédja viszonyait s csak akkor dermed meg és csavarja le a rádiót, ha rá is sor kerül. A bécsi rádió eléri célját. Éket vert az óslakosság rétegei között, megbontotta a kedélyes társadalmi életet és azt az egymásrataláltságot, amire pedig soha ilyen nagy szükség nem volt.

Kétségtelen, hogy a bécsi rádió szlovák leadásának nagy része van a most kirobantott eseményekben. Érthető tehát, hogy az új szlovák kormány a bécsi leadás hallgatását szigorúan megtiltotta.

(r)

Nagyszabású sorsolást rendez a noviszádi újságírószekció

Lukszautó, motorkerékpár, rádiókészülékek és árága szörmek sserepelnek a főnyeremények között — Egy sorsjegy ára husz dinár

A földművelésügyi minisztérium engedélyt adott a jugoszláv újságíróegyesület noviszádi szekciójának arra, hogy nagyszabású sorsolást rendezzen a segélyalap és a noviszádi újságíróotthon felépítésének javára. A noviszádi újságírószekció nagyszabású keretek között rendezte meg olyan ajándékokkal, amelyek bizonyára a legszelebb körökben nepszerűvé teszik ezt az akciót. A sorsolást ez év június 18-án tartják meg teljes hatósági ellenőrzés mellett, a nagyközönség jelenlétében.

A sorsolásra az újságíróegyesület rendkívül értékes ajándékokat gyűjtött össze. Az első díj egy gyönyörű luxusautó lesz. Azonkívül még több mint ezer ajándék kerül kiosztásra. Az ajándékok között van komplett hálósza-butor, motorkerékpár, rádiókészülékek, varrógép, kerékpárak, különböző szörmek, órák, ingyen utazás és más értékes tárgyak. A legcsekélyebb értékű ajándék értéke is messze túl haladja a sorsjegy árát. Egy sorsjegy husz dinárba kerül. A sorsjegyeket hamarosan forgalomba hozzák.

A sorsjátékra kitűzött ajándékok együttes értéke 125.000 dinár.

A holland trónörökös nő izgalmas turistakalandja

Grindelwaldból jelentik: Izgalmas órákat élt át a néhány hét óta itt üdülő Julianna holland trónörökös nő. Julianna férjével és kislányával csendes pihenéssel tölti idejét a festői svájci üdülőhelyen. A holland trónörökös nő — mint ismeretes — örvendtes családi esemény elé néz.

A trónörökös nő férje, Bernát herceg tegnapelőtt elhatározta, megmássza a 4000 méter magas Ebenfluh hegyet,

amely Grindelwald közvetlen közelében van. Gyönyörű derült idő volt és a kitűnő alpinista hírében álló herceg svájci vezetőjével együtt korán reggel utnak indult. Meg is érkezett vezetőjével együtt a 4000 méteres hegycsúcson álló menedékházba és elhatározta, hogy itt tölti az éjszakát.

Éjszaka rettenetes hóvihár keletkezett és annyira belepte az utakat, hogy a herceg és kísérfje nem tudott egy lépést sem tenni a menedékházból.

Julianna trónörökös nő, mint mindenki a környéken, természetesen tudomást szerzett az éjszakai viharról, amelyről a szakértők előre megmondották, hogy lehetlenné tette a hegycsúcsról való lejutetelt. A trónörökös nő rendkívül izgatott lett, aggódott férje életéért és az egész vidék ki próbált hegymászóit megkerete, próbáljanak összeköttetést találni férjével.

Ez végül sikerült is és néhány órán belül Julianna trónörökös nő telefonértesítést kapott Löttschenthalból, hogy Bernát herceg baj nélkül lejutott a hegy lábához, autóba ült és rövidesen megérkezik Grindelwaldba. Julianna trónörökös nő nagy megnyugvására Bernát herceg sértetlenül, bár rendkívül kimerülten meg is érkezett.

Hódosi Lajos noviszádi kávéház- bérlő tízmillió dinár értékű valutát csempészett külföldre

Letartóztatták Hódosi noviszádi könyvelőjét is — Egy evangélikus lelkész is beleferevedett a keresztlevél hamisítási ügybe, mert látatlanban „keresztelte meg” az embereket

A nagy valutacsempészési ügy a vizsgálat két hete után nemhogy befejeződne, hanem napról-napra tovább terjed és újabb érdekességeket tár a nagyközönség elé. Különösen nagy érdeklődést keltett az ügynek a keresztlevél-hamisításra vonatkozó mellékhatása. A keresztlevelek hamisítása miatt eddig csak Jakobson Zahari bolgár állampolgárságu zsidó fiatal-ember volt rendőrkézen.

Most letartóztatták a farsát, Vrbaszkí Trifunt is. Ketten egész sereg keresztlevelet hamisítottak és

olyan zsidóknak is adtak keresztlevelet, akik soha nem jártak Jugoszláviában.

Jakobsonnal és Vrbaszkival összekötöttségben állt Weisz Emil beográdi ügyvédjelölt, aki még sokkal merészebben és ötletesebben űzte a hamisítást, mint Jakobson. Weisznek az volt a specialitása, hogy

evangélikus hitre térítette a zsidókat, míg Jakobson és Vrbaszkí görögkeleti vallásuakká tették a hozzájuk forduló zsidó emigránsokat.

Weisz összekötöttségbe lépett Galer Bogdán vojilováci községi aljegyzővel, aki viszont

Kvasz Stefan vojilováci evangélikus lelkészhez fordult és ők hárman gyártották a hamis keresztleveleket.

Weisz a megkeresztelkedni szándékozó zsidókat először kivitte Vojilovára és ott Kvasz Stefan megkeresztelte. Később hosszadalmasnak találták ezt az eljárást és Kvasz Stefan egyszerűen kiállította a kívánt keresztlevelet és a megrendelő az okmányt Beogradban a busás ár lefizetése után átvette, anélkül, hogy az állítólagosan keresztelő Kvasz Stefan egyáltalán látta volna. Később még tovább mentek.

Kvasz Stefan kiállított és lepecsételt több keresztlevelet úgy, hogy a név helyét türesen hagyta. Ezeket a keresztleveleket külföldre küldte és ott tetszés szerint annak a nevért irták rá, akinek éppen sürgősen szüksége volt keresztlevélre.

Megállapította a hatóság azt is, hogy a keresztlevelekre régebbi dátumokat irtak, mint ahogy valóban kiállították.

Weisz Emil és Galer Bogdánt letartóztatták és Kvasz Stefan is előállították a beográdi rendőrségen. Kvasz beismerte, hogy a kérdéses keresztleveleket ő állította ki. Kijelentette, hogy kizárólag csak vallásos buzgalomból cselekedett, mert mint jó keresztény és jó páztor minél több hívőt akart az evangélikus egyház részére szerezni. Arra a kérdésre, hogy miért küldött keresztlevelet olyanoknak is, akiket nem keresztelt meg, azt válaszolta, hogy azért, hogy azoknak, akik még ingadoznak, meg-

mutassa, milyen egy keresztlevél és így könnyebben elhatározzák magukat.

A rendőrség megállapította, hogy mintegy harminc keresztlevelet küldtek külföldre olyan zsidók részére, akik sohasem jártak Jugoszláviában.

Valamennyi keresztlevélen »keresztapaként« Weisz Emil és Galer Bogdán szerepel.

HÓDOSI NOVISZÁDI KÁVÉHAZBÉRLŐ ÜZELMEI

Hódosi Lajos volt szombori szállodás és a noviszádi Lloyd kávéház jelenlegi bérlőjéről a rendőrség egyre több terhelő cselekményt derít ki. Megállapították, hogy Hódosi rendszeresen együtt dolgozott Schöffler Hugó volt szombori gabonakereskedővel. — Schöffler szerezte be az idegen valutát, azt átadta Hódosinak, aki külföldre csempészte és különböző külföldi nagybankokban helyezte el.

Az utóbbi egy-két évben Schöffler és Hódosi összesen tízmillió dinár értékű külföldi valutát csempésztek Franciaországba, Svájcba és Angliába.

Mivel minden valutacsempészésnél a kicsempészett pénz értékének legalább husz százalékát nyerték, így »keresetük« legalább kétfélmillió dinárra tehető...

IRATTÁR A LEKVÁROS ÜVEGBEN

Schöffler és Hódosi kihallgatása

során kiderült, hogy

az üzletbe bele volt avatva Klein Ferenc noviszádi könyvelő is,

Hódosi alkalmazottja. A beográdi rendőrség utasítására a noviszádi rendőrség előállította Klein Ferencet, aki kihallgatása során eleinte tagadott. Amikor azonban megtudta, hogy Hódosi és Schöffler mindent elmondtak, bevallotta, hogy ő is közreműködött a pénz külföldre való csempészésében. Klein lakásán házkutatást tartottak, hogy a csempészésre vonatkozó iratokat és pecsétnyomokat megtalálják. Ezek nem kerültek elő, mire Klein bevallotta, hogy

az iratokat még néhány nappal ezelőtt átszállította Szomborba Scherer Mariska nevű nagynénjéhez és nála rejtette el.

A szombori rendőrség az iratokat meg is találta Scherer Mariska éléstárában egy nagy lekváros üvegben, a lekvár alatt.

Nemcsak iratokat találtak az üvegben, hanem fontokat és dollárokat is.

Hódosi Lajos rendszerint nemlétező személy neve alatt küldte a pénzt a külföldi bankba. A csekket olvashatatlanul írta alá és

emiat a csekket visszaküldték.

Eddig tizenhat ilyen csekk érkezett vissza. A rendőrség valamennyit lefoglalta.

Szerelmesszívű hölgyek és urak figyelmébe!

Egyévi szigorított fogházra és a perköltségek megtérítésére ítélték egy csurogi házasságszédelgőt

A noviszádi törvényszéken tegnap délelőtt ítélezett Ivanics Petár bűntetőbíró hármastanácsa Weiss Ferdinánd csurogi kereskedősegéd házasságszédelgésének ügyében. Weiss, a vádirat szerint, a múlt év tavaszán házassági ígérettel arra bírta B. Zágorka csurogi fiatalkoru leányt, hogy menjen el a lakására. Miután több napot együtt töltöttek, Weiss meggondolta magát és

hallani sem akart az esküvőről.

A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy nem érzi bűnösnek magát, mivel a leánynak már ő előtte is volt valakivel viszonya. A sértett ennek ellenkezőjét vallotta és ebben megerősítette az orvosi látélet is, amelyet két-három nappal az esemény után vettek fel. B. Zágorka ügyvédje utján 200.000 dináros kártérítést és csábítója elítélését követelte.

A tárgyaláson tucatnyi tanut hall-

gatott ki a bíróság, akik közül többen

terhelő vallomást tettek.

Mindössze Vrbaski Milán mondott mentő vallomást, ő súlyosan terhelte magát a sértettet is. Dr. Derner ügyvéd újabb tanuk kihallgatását kérte a bíróságtól, akik állítólag igazolhatják, hogy a sértett nem a legkifogástalanabb erkölcsi életet élte már elcsábítása előtt is. A magánvád és az államügyész szintén újabb tanuk kihallgatását kérte a bíróságtól, mindhárom felterjesztést elutasították.

A tanuvallomások és perbeszédék elhangzása után a bíróság bűnösnek nyilvánította a vádlottat és

egyévi szigorított fogházra,

valamint a perköltségek megtérítésére ítélt. A magánvadás polgári bírósághoz utasította keresetével.

Fegyházra ítétek két szuboticaí rovottmultu betörőt

Szuboticáról jelentik: A szuboticaí törvényszéken tegnap állították bírának elé Buza Ferenc 41 éves rovottmultu napszámost és büntársát, az ugyancsak rovottmultu Bartalos Károly 37 éves szuboticaí lakatossegédet. Buza és Bartalos fejenként hatszor voltak már elítélve 5—7 évig terjedő fegyházbüntetésre. Buzának 1919 óta a betörés volt a főfoglalkozása. Kiszabadult, tett-vett, majd ismét fegyházba került. Ugyanígy Bartalos is. Egyébként mindketten a fal- és tetőbontásra specializáltak magukat.

Az államügyész felolvasta a vádiratot, amely Buzát több betöréssel lopással vádolja. A vádirat szerint Buza a múlt év március 27-én Szentán felszedte Vukelic Milán gazdálkodó házában cserepeit, behatolt a padlásra és élelmiszert lopott. Április 12-én már dr. Borgyoski Milivoj házában padlásán motozott Buza és onnan szintén élelmiszert, valamint ruhaneműt lopott. Május 9-én betört Gyetvay Gergely ablakát, behatolt a konyhába, onnan az éléstárba és ruhaneműt lopott. Buza és Bartalos 1938 szeptember 2-án Szuboticaí betörték Petin Giza lakására. Buza »falazott«, Bartalos pedig dolgozott. Alaposan megrakták magukat különböző értékű tárgyakkal, amelyeket azután értékesítettek.

a pénzen pedig osztozkodtak.

A tárgyaláson Buza beismerésben volt. Mindent beismert, védelmére csak azt hozta fel, hogy vele a sors játszott világ életében, soha nem volt szándékában a bűn útjára térni. Bartalos csökönyösen tagadott. Nem volt ott sehol, nem vett részt semmiben. Iparkodott alibit is igazolni, ez azonban nem sikerült neki és elrontotta vele még azt is, amit tagadása révén már-már a maga javára fordított. A bíróság ítéletében mindkettőjüket bűnösnek nyilvánította és mint visszaeső bűnösöket,

szigorú büntetéssel sújtotta.

Igy Buzát 8 évi fegyházra és büntetésének kitöltése után 10 esztendei kényszermunkára, Bartalost ötévi fegyházra és büntetésének kitöltése után szintén 10 évi kényszermunkára ítélt, mivel károsnak nyilvánította őket a társadalomra. Az ítélet jogerős.

Sorozatós lopások a Szubotica melletti Alekszandrovón

Szuboticáról jelentik: A Szubotica melletti Alekszandrovón hétfőre virradóra sorozatos lopásokat követett el ismeretlen tettes. Vujkovic István alekszandrovói gazdálkodó Kutozova uccai lakásának udvarán át ismeretlen tettes behatolt a gazda éléstárába és onnan

lisztet, zsírt és egyéb élelmiszercikket zsákmányolt.

Valószínűen ugyanez a tettes hatolt be a Vujkovic házában lakó Szebenyi Kálmánhoz is akitől borfejű csövet és borfejűteshez szükséges edényeket lopott el.

Nem sokkal azután, hogy a fenti jelentések beérkeztek a csendőrséghez, jelentkezett Malusev Jován gazdálkodó is, aki elmondta, hogy az éj folyamán ismeretlen tettes feltörte istállójának ajtaját és az istállóból

29 házi szármást lopott el.

A csendőrség széleskörű nyomozást indított a tettes kézrekerítésére.

Világhírű tudósok véleménye Karmah F. T. pszichografológiájáról

A pszichografológia, amely a kézírások vonásából azok írójának egyéniségét és jellemét tanulmányozza, már a tizenhetedik század óta ismeretes. Ezzel a tudománnyal ma sok tudós, pszichológus, orvos, egyetemi tanár stb. foglalkozik, sőt némely államban egyetemi tanszéket is állítottak e tudománynak.

A tudományos pszichografológia, komoly tanulmányok, sok kísérletezés és gyakorlati kísérlet árán arra a fökra jutott, hogy nemcsak kiválasztottak, hanem a nagy közönség segítségére is lehet.

Még harminc évvel ezelőtt azt hitték a komoly emberek, hogy a pszichografológia képzeletszülte játék. Nagyon kevesen voltak, akik elismerték nagy jelentőségét. Igaz, hogy abban az időben sok komolytalan velejárája volt e tudománynak, amivel az ugynevezett grafológus visszaélt. Ma azonban a sarlatánok ideje letűnt. A pszichografológia elismert tudomány és minden intelligens ember megtanulhatja. De mint mindennel, ezzel is úgy van, hogy csak az lehet jó pszichografológus, aki már természeténél fogva is jó lélekbuvár és egyéni képességei vannak. Az ilyen pszichografológusok természetesen nagyon ritkák, éppen úgy, mint a nagy tudósok, művészek, stb.

A modern pszichografológusok, az európai és amerikai elismert mesterek között foglal helyet a jugoszláv Karmah F. T., aki már néhány éve felhívást kelt tudomásával. Neki sikerült a pszichografológia némely kérdésében — különösen a venerikus betegségek és a paralízis terén, — olyan megoldást találnia, amivel pedig más pszichografológusok, sőt híres orvosok is eredménytelenül kísérleteztek. Ezáltal úgy Európa, mint Amerika grafológiai köreiből nagy elismerésnek örvend. Karmah F. T. már tizenkét éve tudományosan foglalkozik kéziratok tanulmányozásával. Nagytudásu szakértő és olyan természetes adottságai vannak, amelyek őt zseniális mesterré teszik.

Karmah F. T. egyike azoknak a ritka szakértőknek, akik a tudományos modern pszichografológia terén uttörő munkát végeznek. Mert egyedül csak a pszichografológia az, ami az embert saját magával és embertársával ténylegesen megismertetheti minden jó és rossz tulajdonságával együtt. Miáltal megtalálhatja életutját, amelyet követnie kell, hogy boldog és szerencsés lehessen.

Karmah F. T. jelenleg Noviszádon tartózkodik és a Szloboda-szálloda I. em. 22. szobájában áll az érdeklődők rendelkezésére.

Többezerdináros tűzvész okozott Szentán egy katonaszökevény

Bosszúból felgyújtotta a szalmakazlat

Szentánról jelentik: Vasárnap virradó éjjel többezer dináros tűzvész pusztított Szentán. A késő éjjeli órákban hirtelen tűz lángja lobogott fel Sztitás József szentái gazdálkodó udvarában. A szomszédság csakhamar talpon volt és kétségbeesetten erőlködött, hogy a tűzoltók megérkezéséig is mindent megtegyen a tűz lokalizálása érdekében. Ez, sajnos, nem sikerült és mikor a tűzoltók megérkeztek, már

lángokban állt a gazdálkodó szalmakazla és a mellette levő pajta is, melynek padlásán nagymennyiségű gabona volt felhalmozva.

A tűz helyszínére megérkezett a csendőrség és szemlét tartott. Több jel amellet szöjt, hogy gyújtogatás történt.

Az egyik csendőrnök feltűnt egy ismeretlen férfi, aki nagyon gyanúsán viselkedett. Igazolásra szólította fel, mire az ismeretlen menekülni igyekezett. A csendőrnök letartóztatták és bekisérték az őrszobára, ahol az ismeretlen elmondta, hogy Adám Johannak

hívják, nemacskaerlyai mehanikus. Elmondta, hogy most érkezett meg Szkopljéből, ahol katonasökevényt töltött és ahonnan megszökött. Adám beismerte, hogy

ő gyújtotta meg Sztitás udvarán a szalmakazlat.

Elmondta, hogy az esti órákban segílyt kért Sztitástól, amit a gazdálkodó megtagadott. Ez annyira felbőszítette, hogy bosszút esküdött a gazdálkodó ellen. Amikor a ház lepihent, belopózott az udvarra, a szalmakazalhoz ment és meggyújtotta. Tettét azért követte el, hogy a zürzavarban egyet mást ellophasson Sztitástól. Tette már sikerült is volna, éppen a lakásba akart osonni, amikor a csendőrnök gyanussá lett.

A gyújtogató katonaszökevény további vallomása során beismerte még, hogy ő tört be Petrovgradon a Daun vaskereskedésbe. A letartóztatott zsebeiben betöréshez szükséges szerszámokat és több alkulcsot találtak. Adám Johannat kihallgatása után átadták a bíróságnak.

Háboru a szentái munkástelep legényei között

két súlyos és két könnyebb sebesülletel

Szentánról jelentik: Vasárnap valóságos háboru tört ki a szentái munkástelep legényei között. Vasárnap este valamin nagy vitába kezdett több munkástelepi legény és az éles kifakadások színterére csakhamar mintegy tíz legény se-reglett. Az egyik oldalon Horkai Károly és Horkai János, valamint Váradi Győző legények, az ellenpárton Káplár Albert, Tobák Mihály, Horváth István, Gere József és Gombos György törtek lándzsát igazuk mellett. A vitázók között többen már régebb idő óta haragban voltak egymással, így hamarosan

általános verekedés támadt. Hogy ki kezdte, nem lehet meg-

állapítani, tény az, hogy előkerültek a kések, mások botokat kerítették és ott verték egymást, ahol érték. Jó félórai harc után a csatatéren

súlyos sérülésekkel

hevertek a sebesültek: Gombár György, Káplár Albert, Váradi Győző és Horkai Károly. A többiek elszelelték. A sérülteket kórházba szállították és kezelésben részesítették őket, majd Váradit és Horkait hazabocsátották, Gombár Györgyöt és Káplár Albertet azonban továbbra is a kórházban marasztalták, mivel sérüléseik életveszélyesek. A rendőrség megindította az eljárást.

„Fekete kéz“

A gyilkos cigány tenyezéző levelet írt áldozatának

Petrovgradról jelentik: A petrovgrádi törvényszéki fogházba hétfőn délután további öt cigányt szállítottak be, akik tagjai annak a cigánybandának, amely sorozatos bűncselekményeket követett el az utóbbi évek alatt. A banda tagjainak lelkiismeretét a hetini hármasyilkosság, a basahídi és az ittebeji kettős rablógyilkosság terheli. A most beszállított cigányok Sztajkov Tosa, Milos és Bandi, Mihajov Bogdan és Grujics Cseda basahídi cigányok eddig Basahídon voltak, ahol

lejárították az öt év előtti kettős rablógyilkosságokat.

Érdekes, hogy az öt cigány közül csak Grujics Cseda nem ismeri be a kettős bűntényt, bár a többiek őt terhelik a rablógyilkosság kitervelésével és megszervezésével. Grujicsot rögtön a basahídi bankár és felesége meggyilkolása után gyanuba vették, de bizonyítékok hiányában szabad-

lára helyezték. A basahídi bankár ugyanis néhány hónappal meggyilkolása előtt

Fekete kéz aláírással

levelet kapott, melynek írója 150 000 dinárt követelt tőle, ellenkező esetben megöli. A csendőrség a levél íróját Grujics Cseda személyében ki-nyomozta és a cigányt négy hónap fogházra ítélték zsarolásért. Büntetését ki is töltötte és kiszabadulása után néhány nappal bekövetkezett a kettős rablógyilkosság.

— Verekedés Szentán. Szentánról jelentik: Vasárnap reggel súlyos kimenetelű verekedés történt Szentán. A kora reggeli órákban összetalálkozott Huszák Mihály és Urbán régi haragosával, Bajusz Gergellyel, akit rövid szökváltás után megtámadtak és késükkel súlyosan megsebesítettek a hátán és a mellén. Bajusz beszállították a kórházba, állapotja életveszélyes. A szurkálók ellen megindult az eljárás.

HIREK

HIDEG, RÉSZBEN FELHŐS IDŐ

Időjárás: Jugoszláviában a tenger-melléken, a nyugati és északi részeken részben felhős, az ország többi vidékein felhős idő volt, a vrbászi, drinai és moravai bánóságokban havazott. A hőmérséklet nem változott lényegesen. Fagy, a tenger-mellék kivételével, az egész országban volt. A legalacsonyabb hőmérséklet Ravnopodolyén —9 fok, a legmagasabb Divulyén 10 fok volt.

Időjóslás: Hideg, részben felhős idő várható, éjjel erősebb faggyal, reggel kevés köddel.

— Meghalt dr. Vojnics Tunics Dezső nyugalmazott szuboticeai árvaszéki elnök. Súlyos betegség érte Szubotica társadalmát. Vasárnap délelőtt tíz órakor 74 éves korában, hosszú betegeskedés után meghalt dr. Vojnics Tunics Dezső földbirtokos, nyugalmazott árvaszéki elnök. Dr. Vojnics Tunics Dezső 34 éven át viselte az árvák gondját Szubotican. Példaképa volt a régi, puritán jellemű tisztviselőnek, akinek egész munkásságát a meleg emberszeretet jellemzi. Az elhunyt évtizedeken át egyik vezető egyénisége volt a város katolikus társadalmának és általános megbecsülésben volt része. Az elhunytban Vojnics Tunics István árvaszéki ülnök édesapját gyászolja. Dr. Vojnics Tunics Dezső temetése ma, kedden délután fél 4 órakor lesz az I. kör, Senojeva ucca 23 szám alatti gyászházból a Szent György temetőben lévő családi sírboltba. Dr. Vojnics halála előkelő, kiterjedt rokonságot ejtett mély gyászba.

— A Phönix biztosítottjai a kereskedelmi miniszternél. A bécsi Phönix biztosítótársaság jugoszláviai biztosítottjai tegnap konferenciát tartottak Beogradban és határozatot hoztak, amely a Phönix végleges szanálását megkönnyítené. A biztosítottak megbízottait tegnap Tomics Jevrem kereskedelmi miniszter kihallgatáson fogadta és miután meghallgatta előterjesztésüket, megígérte, hogy a lehetőség határáin belül eleget tesz a biztosítottak kérésének.

— Akinek étvágya megcsappant és bélműködése renvhe, annak a természetes »Ferenc József« keserűviz csakhamar rendbe hozza az emésztését és szabályozza a székletét. Reg. S. br. 15495-35.

— Halálozás. Noviszádon tegnap 66 esztendőskorában elhunyt Marinello Ferencné. Süle Viktória. Az elhunyt a Noviszádon évtizedek óta közszeretettnek örvendő Marinello cukrászcsaládnak volt a tagja. Ma, kedden délután 3 órakor temetik a Primorszka ucca 20 számú gyászházból, a katolikus temetőbe. Marinello Ferencné halála általános, mély részvétet keltett, az elhunytat családja és kiterjedt rokonság gyászolja.

MÉGIS JÓL LÁT

— Nagyságos asszonyom, a férje a sok ivástól lát rosszul. Nem észlelte még, hogy bizonyos személyeket öszszetévész?

— De igen, doktor ur. Engem sárkánynak hív és a szobalányt angyalnak

— **Bácspetrovoszelói hírek.** A tavaszi lóvizsgálatot március 20-án délelőtt tartják meg a bikaistállónál a községi lovak részére. Ugyanaznap délután a fuvaroslovakat és bérlőcsislovakat a községháza udvarán vizsgálják meg. Március 21-én délelőtt a tanyaiaik lovait vizsgálják a bikaistállónál. A vizsgálat kötelező. Azokat, akik nem vezetnek fel lovaikat a szemlére, megbüntetik. — A járási állatorvos előterjesztésére a főszolgabíró elrendelte, hogy járása területén 8 napon belül minden istállót és ólat ki kell meszelní, a faalkatrészeket pedig szódaoldattal lemosni. Nyolc nap múlva a rendőrség ellenőrző körútra indul azokat, akik nem tettek eleget a rendelkezéseknek, feljelentik.

— **Betörés Gyurgyinban.** Szuboticáról jelentik: Polyákovic Manda gyurgyini asszony lakásába vasárnapra virradó éjjel ismeretlen tettesek behatoltak, feltörték az összes szekrényeket és mintegy 12.700 dinár értékű holmit zsákmányoltak el. A csendőrség és rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettes kézrekerítésére.

— **Cigányasszony lopásai Szrbobránban.** Nikolaj Vladimír szrbobráni cu kerkkereskedőhöz beállított egy ismeretlen cigányasszony és culrot kért. Amíg a kereskedő elfordult, a cigányasszony a készpénztárból kivett 80 dinárt és elfutott. A kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, amely megállapította, hogy a cigányasszony Szrbobránban több hasonló lopást követett el. A cigányasszonyt még nem sikerült kézrekeríteni.

— **Ittassággal védekezik a feleségre petrovgrádi vendéglős.** Petrovgrádról jelentik: A rendőrség kihallgatta Popov Dusan vendéglőst, aki szombatban borzalmas módon összekaszabolta feleségét. Popov kijelentette, hogy részeg volt és nem emlékszik semmire. Kihallgatták a súlyosan sérült asszonyt is, aki kijelentette, hogy férje meg akarta ölni. Kéri férje szigorú megbüntetését.

Zene, tánc reggelig!

Egész éjél étel és italkülönlegességek

Kulunzsics Laci

"KÉT GALAMB" vendéglőben, Szubotica, P. Kujunziceva ul.

— **Husznapi elzárásra és 600 dinár pénzbírságra ítélték egy csantaviri gazdálkodót.** Szuboticáról jelentik: A szuboticei törvényszék tegnap délelőtt tárgyalta Tászics büntetőbíró hármastanácsa Táborovics Szeván 39 éves csantaviri gazdálkodó ügyét. A vádirat szerint Táborovics a múlt év szeptember 6-án 100 dinárral meg akart vesztegetni egy csendőrőrmestert. Táborovicsnál komoly gyanuokok alapján házkutatást tartottak a csendőrség közegei és a padláson meg is találtak egy pálinkafőzőt, valamint öt liter pálinkát. Táborovics ekkor a csendőrőrmesternek 100 dinárt ajánlott fel arra az esetre, ha a csendőrőrmester nem kobotzza el a pálinkát és nem tesz ellene feljelentést. A bíróság a tanukihallgatások után bűnösnek nyilvánította Táborovicsot és 20 napi elzárásra és 600 dinár pénzbírságra, nem fizetés esetén újabb 10 napi elzárásra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Füzőjét, keztüjét, harisnyáját csakis Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon szerezzé be.** Ugyanott köfött ruhák, pulloverek olcsón kiárusítatnak.

Hiresség-szolgálat

Egészen ujszerű intézményt alapított Newyorkban két fiatalember. Az intézmény neve: **Celebrity Service** — hiresség szolgálat. A **Celebrity Service** ügyfelei főként hírlapok, hírszolgálati és fényképügynökségek. Bármikor pontos felvilágosítást kaphatnak, hogy Amerika bármelyik híres embere, politikus, író, filmsztár, orvos, ügyvéd stb. hol tartózkodik és mivel foglalkozik.

A vállalat jelszava: **»Ki kicsoda és hol van?«** A **Celebrity Service** természetesen nagy információs szervezettel rendelkezik. Állandó kapcsolatot tart fenn a hajóvállalatokkal, a nagy szállodákkal, vendéglőkkel, szanatóriumokkal, színházakkal, általában minden olyan intézménnyel, ahol a híres emberek meg szoktak fordulni.

— **TOPOLAI HÍREK.** A Katolikus Kör Ifjúsági osztálya vasárnap, március 19-én a Puholák-féle vendéglőben délután 4 órai kezdettel kulturelőadást rendez. A műsoron dr. Puholák László járási orvos előadása, szavaltatok és 2 egyfelvonásos bohózat szerepel. Az előadásra belépődíj nincs. — A Katolikus Kör meghívta a noviszádi beltéri Katolikus Kör műkedvelőit, hogy március 25-én Topolán adják elő az **Elcsesélt Ember** című drámát. A noviszádi műkedvelők a meghívást elfogadták. Topolán az előadás iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg. — A Fruska Gora turistaezgyesület topolai szervezete most tartotta évi közgyűlést, amelyen a vezetőség jelentését elfogadták és elhatározták, hogy a turisztika népszerűsítésére hangosfilmet mutattatnak be.

— **Vacsora és társasösszejövetel a noviszádi Centrálban.** Kökény Dezső, a kitünő cigányprimás és zenekar jelenleg a noviszádi Centrál vendéglőben muzsikál. A népszerű primás vasárnap, 19-én vacsorával egybekötött társasösszejövetelt rendez, amelyre barátait és ismerőseit ezuton is meghívja.

— **»Az elcsesélt ember«** vasárnap délutáni előadására jegyek elővételben Ábrahám János könyvkereskedésében kaphatók.

— **Ellopták a szuboticei Sport egyik drukkereinek kerékpárját.** Szuboticáról jelentik: Szagmeister Ernő szuboticei fiatalember, a Sport nagy szurkolója a vasárnapi mérkőzésre kerékpárján ment el. Szagmeister a kerékpárt a stadion palánkjához támasztotta, néhány perc múlva azonban már hiába kereste, valamelyik élelmes drukkertársa elhalászta a zavarosban. A rendőrség nyomoz.

— **Gázolás Noviszádon.** A noviszádi Safarik uccán vasárnap délután súlyos szerencsétlenség történt. Egy 773 számú zemuni autót elütötte Szabady Győző ötéves kislíut, aki karját törte. A gyermeket dr. Mogin Milán részcsítette első segélyben, majd a mentők beszállították a kórházba.

— **Letartóztatták a noviszádi főposta házi szarkáját.** A noviszádi főpostán már régebben észrevették, hogy a postaküldeményeket ismeretlen tettesek lopkodják. A gyanu Jovkovic Vláda postai alkalmazottra irányult, akit hosszasan megfigyeltek és megállapították, hogy a gyanu alapos. A rendőrség Jovkovic lakásán házkutatást tartott és nagymennyiségű selyemárut talált. Jovkovic bevallotta, hogy rendszeresen lopkodta a postai küldeményeket. Kijelentette, hogy a lopásokban volt társára is Milovánovics Boriszláv postai alkalmazott személyében, akit azóta áthelyeztek egy szerbiai helységbe.

— **Az ismeretlen barát megszurkálta Dulics Antalt.** Szuboticáról jelentik: Dulics Antal 38 éves alexandrovói gazda vasárnap este le szállt a tanyájához közelebb fekvő verucsi megállónál és hazaindult. Az uton összetalálkozott bizonyos Iván nevű ismerőssével, akinek még a vezetéknevét sem tudta és együtt haladtak Dulics tanyája felé. Valamin nézeteltérésük támadt és Iván kését előkapva összeszurkálta Dulicsot. A szerencsétlen gazdát az egyik szurás a szíve alatt érte. Dulics összeesett, az ismeretlen ismerős pedig eltűnt az éj homályában. Nem sokkal később több közeli gazda figyelmes lett Dulics segélykiáltásaira, a helyszínre futottak s Dulicsot beszállították a szuboticei közkörházba, ahol ápolásba vették. Dulics kihallgatása alkalmával nem tudott semmi közelebbit mondani támadójáról, a rendőrség megindította a nyomozást.

SORSJEGYET

az ápr. 14-i első osztály húzására vásároljunk vagy rendeljünk postán a meghatározott főelárusítónál **Luslig Lajos** banküzletében **Noviszád, Kralja Aleksandra 15.** Az új játékterv az eddiginél is kedvezőbb nyereséi esélyeket nyújt

— **Szücs Márton az új crvenkai plébános.** Négele József eddigi crvenkai plébánost Budánovics Lajos püspök Péter Bálint halála után parabutyi plébánossá nevezte ki és így a crvenkai plébánia megürült. Budánovics Lajos püspök most Szücs Márton szombori káplánt nevezte ki Crvenkára plébánossá. Szücs Márton 1907-ben született Kulán és 1933-ban szentelték pappá. Crvenkán van most a bácskai egyházmegye legfiatalabb plébánosa, mivel Szücs Márton mindössze 32 éves.

— **Harminc napi elzárásra ítélték egy noviszádi kalauzt.** A noviszádi törvényszék egyesbíróságán tegnap tartottak tárgyalást és hoztak ítéletet Jovánovics Milán noviszádi vasúti kalauz ügyében. Jovánovics, a vádirat szerint, 1936-ban részletfizetésre rádiót vásárolt, a készüléket azonban még kifizetése előtt eladta. A tegnapi tárgyaláson a vádlott beismerésben volt, vérszegény védekezését csak enyhítő körülménynek fogadhatta el a bíróság és ítéletében 30 napi elzárásra ítélte, de az ítélet végrehajtását egy évre felfüggesztette. Az ítélet nem jogerős.

PIHENŐ

— **...és te hogy pihensz, ha szabadnapos vagy?**
— **Moziba küldöm a feleségemet az anyósommal.**

Ud. dr. Dezidera Vojnić Tunió rođj. Terezija Vojnić Hajdu sa di-com Marijem i Stipanom bolom u srcu javljamo žalosnu vijest, da je mili muž i otac

Dr. Dezider Vojnić Tunić

um. prisednik str. stola — zemljoposednik

nakon duge bolesti, koju je uzornom strpljivošću podnosio, u 74-oj god. života svoja, dne 12-og marta pokrijepljen sa Sv. Otajstvima umiruóih u Bogu preminuo.

Tilo našeg milog pokojnika sahranit će se dne 14-og marta posle podne u 1/24 sata iz ožalošćene kuće (I. Senoia ul. 23.) u groblju Sv. Djurdja, a zadušnice održaće se dne 13-og marta pre podne u 10 sati u crkvi Sv. Djurdja, i tek. mes. 14-og u 11 sati u crkvi Franjevačkoj. Subotica, 12-og marta 1939. god.

POČIVAJ DO SRIČNOG USKRŠNUĆA!

Pokojnika oplakuju još:

Dr. Julije Vojnić Tunić i obitelj, ud. dr. Lazara Lipozenčić Marija rođj. Vojnić Tunić i obitelj brat i sestra, Piroška Vojnić šogorica, dr. Stipana Vojnić Tunić supruga Marija rođj. Dvornak snaja, nadalje mnogobrojna rodbina, prijatelji i poznanici.

Dr. Vojnićes Tunics Dezsőné, szül Vojnićes Hajdu Teréz ugy a ma ga, mint gyermekei Mária és István nevében fájó szívvél tudatják, hogy nagyon szeretett férje, illetve édesapjuk

Dr. Vojnic Tunics Dezső

nyug. árvaszéki elnök — földbírtokos

f. hó 12-ikén d. e. 10 óraker életének 74-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait március hó 14-ikén délután 1/24 óraker fogjuk a gyászházból I. Senojeva ul. 23. a Sz. Györgyi temetőben levő családi sírba pihenésre helyezni. míg az engesztelő szentmisét március 13-ikán délelőtt 10 óraker a Szent György és március 14-én délelőtt 11 óraker a Szent Ferencrendiek templomában mutatjuk be.

Subotica, 1939. március hó 12-ikén.

MIG ÉLTÉL SZERETTÜNK, EZUTÁN SIRATUNK!

Az elhunytat gyászolják:

Dr. Vojnic Tunics Gyula és családja, özv. dr. Lipozenics Lázárné, szül Vojnic Tunics Mária és családja testvérel, Vojnic Piroška só. gornője, dr. Vojnic Istvánné, szül Dvornak Mária menyé, továbbá számos rokonai, jóbarátai és ismerősei.

SZÍNHÁZ-FILM

Félszázados jubileumra készül a sztáribecsei Polgári Magyar Dalkör

Juniusban rendezik a jubiléris ünnepséget

A jugoszláviai magyarság egyik legrégebbi dalosegyesülete, a sztáribecsei Polgári Magyar Dalkör juniushónapban üli meg ötvenéves jubileumát fényes keretek között. Az ünnepélyre a helyi egyesületeken kívül meghívják a vidéki testvéregyesületeket is. A jubileumra készülő egyesület 1888-ban alakult meg, bár már a nyolcvanas évek közepén mozgalom indult Sztáribecsen magyar dalárda létesítése céljából. Az első kezdeményezők azonban csak a taggyűjtésig jutottak, Jelentkező nehézségektől megrettent és szétszóródott a kis csapat. Az eszme azonban tovább élt és

1888-ban megalakult az egyesület 49 működő taggal.

Az alakuló közgyűlést május 14-én tartották György László adófőtisztviselő elnöklete alatt és Gortva László bankpénztárost választották meg elnöké, karnagy Rácz Ferenc kántor lett, aki csak rövid ideig működött és utána Rully János zenetanító vette át a kar vezetését. A lelkes gárda szorgalmasan készült az első dalosversenyre, amelyet október 21-én tartottak meg zsumfolt ház előtt, hatalmas sikert aratva. Eredményes működést fejtett ki a Dalkör Fetter János községi jegyző elnöklete alatt. Ezidőben az egyesület dalárdája értékes díjat is nyert a Noviszádon rendezett országos dalosversenyen. A hazatérő dalosokat Sztáribecse közönsége diadalmenettel fogadta.

Csupor Gyula elnöklete és Losonczy karnagysága alatt élte fénykorát a Dalkör, amikor nemcsak itthon, de a környéki községekben is rendezett nagysikerű hangversenyeket. A becsei dalosok lelkes munkája láttára

ujabb és újabb dalárdák alakultak.

A már említett noviszádi országos versenyen, amelyen több ismert budapesti dalárda is résztvett, nagyszerű ezüstszerleget nyert a becsei dalárda. Az így hírnévre szert tett egyesület meghívások folytán 1895-ben Bácskatopolán, 1902-ben Sztáranakizán, Adán, Bácskogradistén, Novi Becsejen, Petrovoszelen, 1903 és 1904-ben Csurugon, 1905-ben Kulán, 1906-ban Palicson vendég szerepelt nagy sikereket aratva. Az egyesület tízéves fenállását 1898-ban ünnepelték meg fényes keretek között, mely alkalommal felszentelték Ginder Ignác földbirtokos neje által adományozott selyem zászlót. Az ünnepélyen a zászlóanyai tisztet is Ginder Ignác né tölthette be.

Érdemes felemlíteni, hogy a sztáribecsei Polgári Magyar Dalkör mindig szoros kulturbarátságot tartott fenn a sztáribecsei szerb dalárdákkal. Így például amikor 1889-ben a Dalkör karnagy nélkül maradt, Oszvald Antal a szerb templomi dalárda karnagya vette át a Dalkör karának vezetését és sikerrel vezényelte a már előzőleg kitűzött versenyen.

A szerb és a magyar dalárdák 1892-ben és 1897-ben együttesen énekeltek, a Dalkör 25 éves jubileumán pedig a két becsei szerb dalárda egy-egy számmal vett részt.

A fejlődő Dalkör 1891-ben működő szakosztályt szervezett, majd 1892-ben vegyeskarral bővült, 1906-ban pedig működési zenekart is létesített. A Polgári Magyar Dalkör legkitartóbb elnöke Osztrogonác Ferenc tanító volt, aki 22 évig állott az egyesület élén. A Dalkör szép eredményeket felmutató kultur munkáját egyidőre a világháború és a forradalom szakította meg, utána pedig évekig télettség ülte meg a kedélyeket. Az egyesület 1920-ban kezdte meg újból tevékenységét Zsótér András földbirtokos elnökletevel és Ugray György polgári iskolai tanár karnagysága alatt. Az újabb időben Szmik Gyula gyógyszerész elnöklete és Rácz Imre kántor karnagysága mellett hatalmasan felelt az egyesület működése. A dalkarral párhuzamosan szép munkát fejtett ki a Rácz Imréné mellett működő működő szakosztály nívós és sok sikert aratott szindarabok és estélyek rendezésével.

Az egyesület vezetősége és tagjai nagy lelkesedéssel készülnek az idei félszázados jubileumi ünnepségekre. A Dalkör elnöksége 40 felhívást küldött ki a magyar dalárdákhoz. Mivel feltehető, hogy nem minden működő dalkör kapott meghívót a becsei ünnepségre, a Dalkör elnöksége ezúton hívja fel az érdeklődő dalköröket, melyek meghívót nem kaptak, hogy felvilágosításokért rövid időn belül forduljanak Rácz Imre dalköri karnagyhoz.

Hatmadszor is jött a sikerrel atalolt noviszádon a „Frakkos betyárok” operett

A Daloskörben zsumfolt ház nézte végig Bencz Boldizsár és Hegedüs László operettjét

A noviszádi külső Katolikus Olvasókör vasárnap délután adta elő harmadszor Bencz Boldizsár, a jónévű vajdasági magyar író és Hegedüs László, a rendkívül tehetséges fiatal zeneszerző „Frakkos betyárok” című operettjét. A darab ezúttal a Polgári Magyar Daloskör otthonában került színre. A közönség zsumfoltáig megtöltötte a Daloskör kis színpadán is kitűnően sikerült. Ugy az operett szellemes szövege, mint kedves, igazi magyaros és melodikus muzsikája elsőrangban érvényesült a Daloskörben, a közönség elig győzött tapsolni a szereplőknek és a szerzőknek.

A főszerepekben Fischer Elza, Hessz János Gausz József, Korda Miklós, a kisebb szerepekben Ökrész István Sági Juliska, Hirschfeld Juci és Fehér Mihály, valamint a mellékszerepekben Hirschfeld Ibolyka, Sági M., Peikert Nuszi, Beck Aranka, Sábli Juliska, Juhász József, Weisz Jakszi és Sipos Simon nagyszerűen megállták a helyüket és még a második előadással szemben is javulást mutattak.

Remélhető, hogy az operettet Noviszádon megismétlik még néhányszor.

GANDHI UJABB SIKERE

Uzdredzben koplalt Gandhi, A sok vicclap bárhogy huzta, Most 5 nevet, mivel büjtjét Ezúttal is — jól meguszta. (g. a.)

SPORT

Hogy áll a bajnokság?

SZUBOTICAI ALSZÖVETSÉG

a) Szubotica	
1. ZsAK	8 7 0 1 39:7 14
2. Bácska	7 6 0 1 28:7 12
3. SzAND	7 6 0 1 16:9 12
4. Sport	8 2 2 4 7:17 6
5. Bunjevác	8 1 2 5 7:24 4
6. Zrinjszki	7 1 1 5 12:34 3
7. SzMTC	7 0 1 6 8:19 1

b) Vidéki első osztály	
1. OSC	11 6 3 2 27:16 15
2. Dulcisz	11 5 3 3 31:18 13
3. Jugoszlóvén	11 5 3 3 25:17 13
4. JSK	11 6 1 4 28:20 13
5. Apatin SK	11 5 2 4 34:25 12
6. Szentai AK	11 4 4 3 21:20 12
7. Bezdáni SE	11 5 1 5 24:22 11
8. Gragyanszki	11 4 3 4 17:20 11
9. Szomb. Sport	11 2 1 8 14:30 5
10. Crvenkai SK	11 2 1 8 15:43 5

OSZIJEKI ALSZÖVETSÉG

1. Bata	12 10 2 0 64:11 24
2. Szlavia	11 10 1 0 59:9 21
3. Elektra	12 6 2 4 25:22 14
4. Hajduk	12 6 0 6 29:31 12
5. Gvozszyár	13 6 0 7 23:47 12
6. Olimpia	12 2 1 9 16:42 5
7. Gragyanszki	12 1 2 7 17:33 4
8. Graficsár	12 2 0 10 13:52 4

LIGA

1. BSK	15 12 3 0 18:11 27
2. Hajduk	15 9 4 2 41:19 22
3. Gragyanszki	15 9 2 4 34:14 20
4. Jugoszlavia	15 9 2 4 31:16 20
5. HASK	15 7 4 4 23:18 13
6. BASZK	15 4 6 5 19:21 14
7. Jedinstvo	15 6 2 7 25:30 14
8. Szlavia (Sz)	15 5 2 8 24:28 12
9. Ljubljana	15 3 4 8 12:32 10
10. Gragy. (Sz.)	15 3 2 10 18:44 8
11. Zemun SK	15 3 2 10 16:42 8
12. Szlavia (V)	15 2 3 10 18:39 7

MAGYAR NEMZEI BAJNOKSÁG

1. Ujpest	15 12 1 2 58:18 25
2. Ferencváros	15 11 3 1 58:29 25
3. Hungária	15 9 4 2 37:23 22
4. Kispest	15 8 3 4 35:26 19
5. Phöbusz	15 6 5 4 33:27 17
6. Nemzeti	15 5 6 4 33:27 16
7. Budafok	15 5 5 5 23:26 15
8. Szeged FC	15 4 6 5 28:23 14
9. Szol. MÁV	15 6 2 7 27:32 14
10. Taxisok	15 4 5 6 45:41 13
11. Elektromos	15 4 4 7 23:31 12
12. Bocskai	15 2 3 10 20:41 7
13. Zuglói SE	15 2 2 11 21:50 6
14. Salg. SE	15 2 1 12 20:68 5

AZ ANGOL LIGA EREDMÉNYEI

Birmingham — Wolverhampton Wanderers 3:2
Bolton Wanderers — Brentford 1:1
Charlton Athletic — Blackpool 3:1
Chelsea — Grimsby Town 5:1
Leeds United — Arsenal 4:2
Leicester City — Huddersfield Town 0:1
Liverpool — Portsmouth 4:4
Manchester United — Aston villa 1:1
Middlesbrough — Everton 4:4
Preston North End — Derby County 4:1
Stoke City — Sunderland 3:1
Az élen most ez a sorrend:
1. Everton 45 pont, 2. Wolverhampton 42, 3. Derby County 39, 4. Charlton Athletic 37, 5. Middlesbrough 36, 6. Acton Villa és Stoke City 35—35.

Futball-eredmények

SZUBOTICA: ZsAK—Bunjevác 6:1 (3:1) és SzAND—Sport 2:1 (1:1), mindkét mérkőzés elsőosztályu bajnoki.

BOROVÓ: Bata SK—oszijszki Hajduk 7:1 (3:1), elsőosztályu bajnoki.

KIKINDA: Szloga—petrovgrádi Radnicski 3:1 (2:1), bajnoki.

BAJMOK: Szloga (Szubotica)—BAK 5:2 (3:1), barátságos.

SZOMBOR: Szentai AK—Sport 5:0 (2:0), bajnoki, játékevezető Jovanovics.

OSZIJEK: Gvozszyár—Olimpia 2:0 (1:0) és Elektra—Graficsár 1:0 (0:0), elsőosztályu bajnoki mérkőzések.

SABÁC: Mácsva—Isztra (Noviszád) 1:0 (1:0), barátságos, a mérkőzés egyetlen gólját Rohics lőtte.

MAGYARORSZÁG: Az NBB vasárnapján eredményei: WMFC—FTC 1:1, Tokod—Postás 2:2, Sopron—Beszterc 5:3, Haladás—Alba Regia 4:0, Egyetértés—UTE 2:1, Törökvs—Csepeli MOVE 4:1, Lampart—Vasas 2:1, Tatabánya—Rákoskeresztúr 2:0, Pénzügy—Pécsi DV 1:1, Szentlőrinc—Debreceni VSC 4:3, Salgótarjáni BTC—Váci Re. mény 10:1, Perces—Váci SE 3:1, MÁVAG—Mezőtúr 4:0, Diósgyőr—SzAK 3:1 A leteti csoportban a csepeli WMFC, a nyugatiban a szombathelyi Haladás vezet.

ROMÁNIA: Rapid—Tricolor 2:0, Carpati—Studentesc 2:1, Juventus—Victoria 2:2, UDR—Kinizsi 2:0, Ripensia—Aradi MTE 2:0, Vénusz—Glória 1:0 (0:0).

VRAC: Dusan Szilni — Radnicski 10:1 (6:1), elsőosztályu bajnoki.

CSEH-SZLOVÁKIA: Spárta—Náchod 8:1, SK Pilsen—Pardubice 2:2, Szlavia—Zsidenice 0:0, Sl. Osztrava—Kladno 5:1, Bata—Liben 4:3.

OLASZORSZÁG: Novara—Lazio 2:0, Bologna—FC Milan 1:0, Liguria—Livorno 3:3, Juventus—Bari 3:0, Triestina—Genova 1:1, Lucchese—Ambrosiana 1:1, Modena—Napoli 2:1, Roma—Torino 2:0. A bajnokság élén a Bologna áll

Rövid sport hírek

Jugoszlavia si-ugró bajnokságát Albin Novsek nyerte meg 53 méteres ugrással. Ugyanezen a versenyen indult Bradl Josef világrekorder is, aki 49 métert ugrott, így tehát ő lett a verseny nemzetközi győztese.

A noviszádi Rapid vasárnapra, március 19-re vidékre ajánlkozik.

Puncsez Mentone-ban, a nemzetközi verseny döntőjében 11:9, 6:2, 6:0 arányban győzött a német Redl ellen s ezzel elnyerte a »nemzetek serlegét«.

A szlovák futballszövetség határozatából kifolyólag a Bratiszlava nem indulhat többé a cseh-szlovák ligában. A pozsonyi csapat már vasárnap sem játszott az állami bajnokságban, mely most cseh bajnoksággá zsugorodott össze.

Szabó Miklós utolsó amerikai versenyén, Newyorkban, ötödik lett a kétföldes síkfutásban, amelyet Lash nyert meg 9 perc 2.4 mp alatt. Szabó ideje 9 perc 11 mp.

A magyar válogatott ma utazik el Budapestről Párizsba, ahol csütörtökön játszik a francia válogatott ellen. A magyar csapat végleges összeállítása: Szabó — Korányi, Bíró — Lázár, Sárosi III. Balogh — Szántó, Zsengeller, Kolláth, Kiszely, Gyetvay.

A ligában vasárnap a következő mérkőzések lesznek: Beogradban BSK—zagrebi Gragyanszki és. BASZK—Hajduk, Zemunban SK Zemun—szarajevói Szlavia, Zagreban HASK—Jugoszlavia, Lyublyanában FC Lyublyana—Jedinstvo és Varazsdinban Szlavia—szkopljei Gragyanszki.

A lengyel—magyar bírózerverseny, amelyet vasárnap rendeztek Katowicében, 6:1 arányban Magyarország főlényes győzelmével végződött.

A noviszádi Bersil SK vasárnap megtartott közgyűlésén Bernold Szilvesztert díszelnöknek választotta meg.

A NAK összes játékosait kérem, hogy ma délután feltétlenül jelenjenek meg az edzésen. Szuszedszki.

A tekéző sport hírei

—A noviszádi Heraklesz serlegtor-náján vasárnapig 30 csapat szerepelt, most még 20 csapat van hátra, amelyek 17, 18 és 19-én dobnak. Ed-dig a Gragyanszki II. csapata és a Keramit vezet 153—158 fával. A va-sárnap elért eredmények: Isztra I. 136, Isztra II. 124, Sofőrök I. 114, Sofőrök II. 108, Livnicsár 129, Zana-tlia I. 112, Zanatlia II. 101, Zvez-da 131, Radnicski I. 101, Radnicski II. 98, Dulcisz I. (Novivrbász) 124, Dulcisz II. 129, Gvozdgyár I. 94, Gvozdgyár II. 100, Juventusz (Sztá-ribecse) 104, Zanatlia (Sztáribecse) 126, Dunav I. 115, Keramit II. 118, Gragyanszki I. 141, Bácsko Dobropolye I. 125, Bácsko Dobropolye II. 126, TSK I. (Temerin) 108, Jugoszlo-vén I. (Sztáribecse) 152, Jugoszlovén II. 96, Kramer I. 98, Zseleznicvár II. 149.

VOJVODINA—SZLÁVIA 6:0.

A Vojvodinát a nézők biztatták, Hogy a labdát a kapuba beadják, S lám, nemesak Darmol és ricinus hat jól: A biztatásnak eredménye hat gól. **FANYAR TÓBIÁS**

KÖZGAZDASÁG

Erős melasszehiánnyal küzd a jugo-szláv szeszipar

A cukorprobléma újra erősen kísért — A cukorbehozatal elkerülhetetlennek látszik — A cukortartalék kérdése

— Saját munkatársunktól —

A jugoszláv cukorrépa terme-lés és a cukorgyártás problémája újra erősen kísért. Az érdekeltek állandó ülésezeivel sem sikerült a rendezést úgy elősegíteni, hogy azzal mindenki megelégedett le-hessen. Mint beavatott helyről értesülünk, az egyes bányások te-rületén felvett adatok alapján, az idei kampányra, a cukorrépa ter-melő gazdák

nyolcvanezer hektár területet vetnének be cukorrépával.

Ez természetesen örvendetes ese-mény lenne. A valóságban azonban ez csak ábránd. Mivel a gazdák az érdekelt gyártól holdankint ezer dinár előleget kapnak, leg-többen két és három gyár részére is tettek bejelentéseket. Így a nyolcvanezer hektár répaterelet valóban alig lesz több ötvenzer hektárnál. A várható termés így

legfeljebb kilencezer vagon cukor lenne,

körülbelül 500 vagonnal több, mint az idei fogyasztás. Ez a meg-állapítás annyit jelent, hogy a cu-korbehozatal veszélye még min-dig kísért. Az a terv pedig, hogy az ország egy évi cukorszükségle-tének biztosításán felül, még leg-alább 3000 vasuti kocsit cukortar-talék álljon rendelkezésre, ez év-

ben sem valósítható meg. Kérdé-sessé teszi még a cukorellátás biz-tosítását a cukorrépatermelő gaz-dák sablonos termelési rendszere, a föld forgatásának már évek óta tartós elhanyagolása és a cukorré-pabetegség terjedése, amit a vár-ható eredménybe, bármily opti-misztikusan is, be kell kalkulálni. Ily körülmények között, a kilene-zer vagonos cukortermés csak rózsás remény. A gondos és reá-lis előrelátás alig várhat többet, mint

legfeljebb 7500—7800 vagon cukrot.

Ez pedig az évi szükségletnek erő-sen alulmarad. Hiába tehát a ki-sérletezés és a tulzott remény. Az agrár Jugoszlávia, amely klimati-kus és földviszonyainál fogva, a cukorrépa termesztés valóságos el-dorádója lehetne, nem tudja a cu-korbehozatalt elkerülni. Ezer vasuti kocsit cukor fog hiányozni ahhoz, hogy az évi fogyasztás ed-digi arányait fedezhessük. Tudjuk azonban, hogy a szociális jólét és a népélelmezés feljavulása évről-évre épen a cukorfogyasztás emel-kedésében mutatkozik meg s ez-ért az ezer vagonos behozatal nem elégséges.

A kérdés gyökeres rendezését

nem lehet elkerülni. Legalább 1500 vagon cukrot kell importálni és, amiről már a múlt hónapokban irtunk, legalább ugyanannyi mel-lasszét is, mert nélküle

a jugoszláv szeszgyártás súlyos helyzetbe kerül.

A helyzet az, hogy Jugoszláviá-ban a répa átvételi ára alacso-nyabb, mint bárhol Európában, a cukor ára pedig olyan magas, hogy a fogyasztás visszaesése nél-kül, tovább nem emelhető. Meg kell tehát végre azt az alapot te-remteni, amely a cukorellátás ál-landó krízises jellegét megszüntet-né. Ez az alap csak az állam és a cukorgyárosok közös megállapo-dása lehet. A jó példával a pénz-tügyminisztériumnak kellene elin-dulni, a cukortrosarina megfelelő leszállításával, ami ma 7—8 dinár. Legalább három dinárral csök-kentsék s ezt is a répatermelők-nek adják. Az eredmény nem is maradna el.

□

Munkanélküliség Angliában.

Hivatalos angol adatok szerint Angliában februárban 142.000-rel csökkent a munkanélküliek száma. Az egyesült királyságok területén ma 1.896.000 munkanélküli van. Az 1938. év februárjával szemben az idén februárban 80.000-rel több volt a munkanélküliek száma.

A mólháti tiszai halászati jog. Mól határában a tiszai halászati jo-got, mintegy 38 kataszteri hold te-rületen 1939 március 15-én adják bérbé a szentai főszolgabírórságon (Eugen palota II. emelet). Közle-bbi feltételek a szentai városi gaz-dasági hivatalban tudhatók meg a hivatalos órák alatt.

— Hohó, uram, — kiáltott most rá Apagyira, — a maga lábain jár-jon, ne az enyémen. Majd megta-nítom járni, ha a szülei elmulasz-tották.

Apagyit fürkészően nézett az is-meretlen közeledő arcába.

Ámbár az okosság azt tanácsol-ta, hogy kerüljön minden össze-tűzést, mégis fölforrta a vére erre az arcátlan kihívásra.

— Ha ön járni akar megtanítani engem, — vágta oda keményen, — én majd megtanítom önt sza-ladni.

— Hohó! Mi akar ez lenni, uracskám? — kiáltotta most már harsányan a bandita, oldalvást Miskát figyelve, akinek elsötétült arca nem sok jót ígért. — Azért hengeg, mert másodmagával van? No majd teszlek róla.

Körülhordozta az oszladozó tö-megben a tekintetét.

— Ide mellém, soraubeliek!

Tüstént két-három rosszképű bujnyik sietett a lovak felé s fe-nyegetően állást foglalt mellette.

Csakhogy ugyanakkor arra felé sietett a városi őrség egy csapata is, amely figyelmessé lett a kiálto-zásra.

— Nincs itt a helye uram, — in-tett a közeledő őrség felé Apagyit, — hogy rögtön összemérem a kérdőmat az önével. De rendelkezé-sére állok bármikor.

Ugylátszik, a lovak sem tartotta a helyet s az időt alkalmasnak.

— Hol a szállása önnek hengegő uram?

— A Fehér Elefántban. De arról

Eredeti történelmi regény a XVIII. századból

(79)

beszéljen, hol és mikor áll a kar-dom elé?

— Attól tartok, uram, hogy ön-nek nem fognak tetszeni az én megszokott föltételeim. Én csak éjjel vívok, a holdvilágnál.

— Nagyon helyes szokás. Leg-alább nem melegsik ki az ember. A helyet nevezze meg, uram.

— A vásártér melletti ligetben van egy szép tisztás, ott várom önt ma éjjel tizenegy órakor. Meg látom, több-e a mersze önnek, mint a berzenkedése

— Ott leszek, kötekedő uram.

— Tanácsolom is, mert ugyis fölismerném összetemelt ábráza-tát, ha elbujni igyekeznek.

Apagyit nem is méltatta válasz-ra a lovakot. Miskával együtt elsie-tett, mielőtt az őrség odaért vol-na.

— Nem szeretem a dolgot, nagy jó uram, — dohogott utközben Fekete Miska. — Ez az undok po-fa szántsándékkal akasztott ten-gelyt velünk.

— Meg fogja inni a levét, — felelte Apagyit.

— Egyenlő mérkőzésben nem félünk tőle, az igaz. De látta uram a cimboráit? Szemenszedett, cime-res gazember valamennyi.

— Az lehetséges, hogy holmi orvtámadásra gondol. De hát elfe-lelte, hogy mi sem estünk a fe-jünk lágýára.

— Nem bizony, nagy jó uram, — szólt örvendezve Miska. Van már egynehány cimborám a köve-tek legényei közül, csupa mokány magyar gyerek valamennyi. S ha kötekedő uram valami alattomos csinyre készül, hát majd ellátjuk a baját alaposan.

S a jó Miska nem is vesztegette el tétlenül a napot.

Mikor este tíz órakor Apagyit Gábor elindult a Fehér Elefántból, csudálkozva tapasztalta, hogy Mis-kával együtt egész kis testőrség követi.

Hat-nyolc markos legény, min-denféle vármegyéből, híres nyalka hajduk, veszedelmesek holmi hő-s-ködőkre s asszonynépre egyaránt.

Kard vagy pisztoly nem volt egyiknél se, minden fegyverük egy-egy fokos volt: háthíszten kell-e több magyar embernek, ha a dolog frissére kerül a sor?

— Na de Miska, — szólt Apagyit a legényhez, amikor a ligethez ér-tel, — nehogy tulságosan előre tolakodjanak majd ezek a fickók. Egyedül te légy mellettem, ók la-

puljanak meg észrevétlen. Csak akkor szabad mutatkoznunk, ha valami aljasságot tapasztalunk.

— Legyen nyugodt uram, min-dent úgy intéztem el, ahogy a ga-valléria megkívánja. Pajtásaim csak akkor avatkoznak be, ha el-kiáltom a jelszót. Addig bokrok között maradnak.

Ahogy a tisztásra értek, már ott találták az idegen lovakot.

Ó is a legényével jött, már ott lan obsitossal, akinek megcsonki-tott pofája stilszerű kiegészítése volt a kísérteties találkozó hangu-latának.

A térséget megfényesítette a hold ezüst sugara, hanem odább, a fák alatt, szinte átláthatatlan volt az éjhomály.

Miska ugyan váltig meresztgette a szemét, de mindhiába: a fák és bokrok között nem tudott embe-reket fölfedezni még az ő éles te-kintete sem.

A hajdugyerekek elmaradtak tőlük a tisztás szélén, meglapul-tak egy-egy fa mögött, még a fü-lük hegyét se tudta meglátni Mis-ka, bárhogyan erőlködött is.

— No csakhogy szerencsém van, — mondotta nagy fennen a lovak, amikor Apagyit megpillantotta. — Már azt hittem, elbujt ön valami asszony szoknyája mögé.

Apagyit nem válaszolt.

Ledobta az avarra a kucsmáját, meg a köpönyegét s kardot von-va, odalépett a lovak elé.

Miska odlavást állt s mint vala-mi hadvezér vezényelt:

— Rajta!

Ó is fokost szorongatott a kezé-

Április 1-én lép életbe a felemelt vasuti teherdíjszabás

Beográdból jelentik: A tarifabizottság legutóbbi ülésén, amelyen Sneller mérnök, a közlekedési miniszter állandó helyettese elnökölt, a vasuti teherdíjszabás öt százalékos emelésének kérdésével foglalkoztak. A díjszabást Gugmus, a vezérigazgató helyettese, ismertette. A díjszabás ugyan nem érinti kellemesen a közgazdasági életet, az államvasutaknak azonban szükségük volt erre a lépésre, mert

a vasuti anyagot fel kell frissíteni, nagy beruházásokat eszközölni,

amihez kölcsönt kell felvenni és ennek törlesztésére a vasut jövedelmét is fokozni. Ezért tartották legmegfelelőbbnek a teherdíjszabás 5 százalékos felemelését.

Az államvasutak jövedelme ez év március 1-ig 2.203 millió dinár volt. Ezenkívül számolnak azzal, hogy márciusban 150 millióval növekszik a bevétel, úgy, hogy a mostani költségvetési évben az államvasutak összbevétele 2.350 millió dinár lenne, míg a költségvetésben csak 2.310 milliót irányoztak elő, vagyis

a bevétel 40 millióval lesz több az előirányoztnál.

Az 1939—1940 évi költségvetés az államvasutak bevételeit 2.556 millió dinárra irányozza elő, vagyis 246 millióval többet akarnak bevenni, mint amennyi az 1938—1939 évi bevétel volt. Ezt az emelkedést a vasuti teherdíjszabás 5 százalékos emelésével remélik elérni. Az új, felemelt vasuti teherdíjszabás ez év április 1-én lép életbe.

FÉL MILLIÁRDOS KÖLCSÖNT VESZ FEL A VASUTI VEZÉR-IGAZGATÓSÁG

A vasuti vezérigazgatóság felhatalmazást kapott, hogy fél milliárd dináros kölcsönt vegyen fel új vasuti anyag beszerzésére. A közlekedési minisztérium ezenkívül felhatalmazást kapott arra is, hogy az 1937—1938 évi pénzügyi törvény rendelkezései alapján négyszáz millió dinárért

vasuti anyagot szerezzen be

és munkákat végeztesen azzal, hogy a tölesztést a vasut bevételeiből kell eszközölni.

A SABAC—KOVILYACSA KÖZÖTTI VASUTAT ÁLLAMOSITJÁK

A közlekedési miniszter felhatalmazást kapott, hogy a vasuti anyag felújításának alapja terhére megvásárolja a Sabac—Kovilyacsa közötti vasutat, amely a drináli bánóság tulajdonát képezte.

□

Magyarország januári kivitelének 67 százalékát Németország és Olaszország vette át. Budapestről jelentik: A hivatalos magyar statisztikai kimutatás szerint Magyarország ez év januári kivitelének 57 százalékát Németország, tíz százalékát pedig Olaszország vette át. Így a két tengelyhatalom a magyar kivitelnek 67 százalékát vette meg.

Haladás a növényvédelemben

Irtó: Zwick Károly, (Tütel)

Hogy ne kelljen két munkát végezni és egy eszközzel, mondjuk fecskendezéssel, permetezéssel lehesen mind a két gombaféle ellen egyszerre védekezni, célszerű lenne a kén a bordói léhez keverni. A kén azonban, sajnos, kiválik a permetből, a felszínre huzódik és visszamarad a puttonyban. Ezenkívül tapasztalati tény az is, hogy a bordói lé a levegő szénsavától 2—3 nap alatt elbomlik, elveszti oxidáló hatását. Ilyenkor azután, eső után, ami

kor éjjel erős harmatképződés áll be, sietve kell ismét permeteznünk, mielőtt a peronoszpóra sporái gyökeret nem vernek a levél légzőpórusaiba, mielőtt a peronoszpóra ugynevezett miceliuma kifejlődik. A peronoszpóra miceliuma a levélsejtek falait átfurja, tartalmukat elbontja és elfogyasztja s a levél másik oldalán ismét sporákat termelő készgombává fejlődik ki, a levél megintott helye pedig elszárad.

(Folytatjuk)

Borkósav a mustban, borban és borseprőben

A mustban található szabad borkósav és borkósavas só mennyiségét több tényező együttes hatása szabja meg. Ezen tényezők között szerepel a mustot szolgáltató szőlő fajtája, termelési körülményei (különösen az éghajlat), továbbá, mint egyik legfontosabb tényező, a mustot adó szőlő érettségi foka. A szabad borkósavtartalom, mely pl. július hóban, a még nagyon éretlen borszőlőben 1% fölött van, az érés folyamán mélyen 0.1% alá esik. A borkó, a borkósav savanyu káliumsója ugyancsak 1% fölött van általában az éretlen szőlőben, mire a szőlő beérik, ez a mennyiség 0.5% alá is csökkenhet. Ebből az következik, hogy rossz évszázatokban, amikor a szőlő nagy részét éretlen állapotban kell leszedni, a must s így a leendő ujborkósav és borkósavtartalma magasabb a szokottnál. Tekintettel arra, hogy

a borkó egy része kiválik a keletkező ujborkóból, a kivált borkó egy része, az élesztősejtekkel együtt, a hordó fenekére süllyed s fejtésnél a seprővel visszamarad, más része a hordó falára telepszik s azon idővel, főként ha a hordót nem mossák ki vízzel, tekintélyesen vastag kérget alkothat. Ezt a hordó falára telepedett borkórétet nevezi a gazda hordóborkónek, ez a hordóborkó nemcsak az erjedés folyamán, de az ujborkó óborrá való érlelése közben is jelentékenyen szaporodhat. Magas savtartalmu fajták, hűvös éghajlat vagy rossz évszázatok esetében a borok savtartalmát a természetes borkiválás s a savemésztő élesztők ellenére, oly magas lehet, hogy a borból a főlös sav egy részét nekünk kell mesterségesen eltávolítanunk. A savcsökkentés céljára, előzetes próbák alapján, bizonyos számított mennyiségű tisz-

ban s le nem vette a szemét az orratlan banditáról, akinek kard volt az oldalán, övében pedig tör és pisztoly.

A küzdőfelek máris összecsaptak.

A lovag a délelőtti vékony spanyol spádé helyett nagy, egyenes, hosszú kardot hozott, amelyet most veszettül pörgetett maga előtt, mintha csak rá akart volna ijeszteni Apagyira: ládd csak, mi csoda nagyszerű vívó vagyok én!

Hanem Apagyí nem ijedt meg a roppant pallos által véghezvitt büvéskedéstől.

Kitünő vívó volt, mint az örökös háborúknak és egyéni harcoknak abban az idejében minden magyar ember.

Törökös, görbe szablvájával kivédte ellenfelének minden íromba csapását s cselvágásait és csakhamar elkezdte erősen szorongatni a lovagot.

De hát az is észrevette már az első pillanatokban, hogy mesterére akadt.

Mikor aztán Apagyí támadásba ment át, elérkezettnek látta az időt, hogy véget vessen az egész komédiának.

Nem viadalra gondolt ő, hanem gyilkosságra.

Ujra elordította az ismert jelzőt, persze németül

— Ide mellém, soraubeliek!

Köröskörül egyszerre meglevedett a szintér.

Sötét alakok váltak el a fekete fatörzsektől s emelkedtek föl a sűrű avarból.

Az orgyilkosok Apagyí felé rohantak.

Hanem akkorra már egy másik kiáltás is bezugta a tisztást.

Miska ordította el magát, hogy csak úgy zengett:

— Csülökre, testvér!

S a másik oldalról is megnépesdini kezdett a fényár: Miska fokosos cimborái törtek elő nagy üvöltéssel.

Csakhogy a sorukatona már pisztolyt vont s Apagyira szegezte.

— Még meglövi ez a nyavalyás a gazdát! — pillantott oda Miska s már abban a pillanatban kirepült a kezéből a fokos, egyenesen a pisztolyos emberhez, úgy suitva föbe, hogy csak összeesett, mintha villám suitotta volna.

A lovag elképedve állt a helyén: ennyi sok segítségre nem számított a nyavalyás.

Egy pillanat alatt fölfogta a helyzetet, még mielőtt egymásnak eshetett volna a két tábor.

Az erők ugyan egyenlők voltak, de ismerte jól az embereit: hősök mint orvosok, de gyávák s használhatatlanok nyílt küzdelemben.

Mitévő legyen már most?

Elkáromkodta magát s hátat fordítva, hanyatt-homlok elmenekült.

Azazhogy elmenekült volna, ha Miska az orratlan vitéz leütése után télen maradt volna

De hát nem volt az szótára Fekete Miskának, hogy harc közben pihenőt tartson.

Becsületes magyar lelkét különben is nagyon fölháborította a lo-

vag becstelen eljárása s nagy kedvet érzett magában, hogy megtanítsa egy kis mörésre.

Igy történt, hogy amikor a meztelen karddal kezében futni kezdett, Miska már mellette volt s olyat ütött oldalra az öklével a keponyájára, hogy a nagy, hórihorgas alak megfordult a maga tengelye körül s aztán egy jajkiáltás nélkül a földre zuhant.

Az ellenség váratlan megjelenésére s vezérük balsorsának láttára, cinkosainak is inukba szállt a bátorság.

Bamba csudálkozással álltak ott egy pillanatig a viadal színhelyén, aztán kerekét oldottak és elfutottak a szélrózsa minden irányában.

— Fene vigye a nyavalyásokat, — mérgeződött Miska, — most aztán kivél verekedjünk?

Arra számított szegény, hogy narázs verekedésben lesz része s ihol ni elmaradt a mulatság.

— Gyertün' uram, — szólt Apagyíhoz, — hátha hazafelé tért nagyobb szerepsékn lesz s összeakadunk egy o'van bandával, amely nem fut meg ilyen esze nélkül. Nem tudok lefeküdni máma, míg jól ki nem verekedem magamat.

— Nono, lassan a testtel, hékás, — mondotta nevetve a gazdája, — még ma'ld bekisér az őrség s ki fogja akkor reggel kitisztítani a csizmámat?

Az eszméletlen lovagot otthagyták a tisztáson s a hajdukkal együtt visszatértek a városba.

Másnap megtörtént az országgyűlés ünnepélyes megnyitása.

A diszbe öltözött, egymás hegyén-hátán szorongó rendek előtt öfelsége most már magyar diszruhájában jelent meg, ami valóban nem tévesztette el a hatását a jó urakra.

A külföldi követek, köztük Cornaro, Velence derék követe, akik jól ismerték azt a borzasztó szakadékat, amely a császárt a nemzettől elválasztja s amely szakadék tele volt az ártatlanul megölt áldozatok hulláival, nem győztek csodálkozni a szilaj tomboláson, amely a császár magyar ruháját fogadta.

— Hiába van az ember hosszú évek óta a bécsi udvarnál, — sugta Cornaro a bajor követnek, — még mindig várnak reá meglepetések. Ki hitte volna, hogy itt ekkora lelkesedés lesz, amikor még bitófán függnek Eperjesen a levágott fők!

— Egy jó uralkodó, aki ismeri és szereti ezt a népet, csodákat művelhetne a trónon, — felelte a bajor követ. — Hiszen Lipót is céltudatosan uralkodik, de a habsburgi eszme és a magyar nemzeti célok közt kiegyenlíthetetlennek látszó tragikus ellentét van.

De már a borzasztó éljen! és vívát! ordítások megszűntek s a király beszélni kezdett.

Nagy papirlapot tartott a kezében, amelyen öreg betűkkel volt felírva a legmagasabb mondóka; persze osztrák miniszterek fogalmazták.

(Folytatjuk)

ta kalciumkarbonátot, igen finom eloszlatású por alakjában, beadagolunk a borba, mire a bor fölös borkősav-tartalma, fehér, oldhatatlan csapadék, borkősavas mész alakjában kiválik a borból, a hordó fenekére száll alá s ott összegyűlik.

Fentieket átgondolva látjuk, hogy a szőlőbogyóban borkősav egy része nem megy tovább a borral a bor fejlődése és kezelése útján, hanem attól különválik s így külön értékesíthető. Ezt az értékesítést nálunk sokáig teljesen elhanyagolták, újabb azonban, Európa nagy szőlőtermelő országaihoz hasonlóan, nálunk is komolyan megindult a szőlő és borgazdaság ezen értékes melléktermékének a gyűjtése, értékesítése, részben feldolgozása.

Tudva, hogy a szőlőbogyó több kevesebb, de mindig elég jelentékeny mennyiségű borkövet tartalmaz, az első borkősavforrást a törkölynek kellene szolgáltatnia, hiszen a szőlő visszamaradt sejtmedvével borkőnek is kell a törkölyben visszamaradnia. Tényleg vannak országok, hol a törköly is a borkősavforrások között szerepel, nálunk azonban a borkősavgyártás nem hozza meg a beléfectett költségeket.

Már az egész ország pincéiben erjednek vagy kiejednek a borok, itt a fejtés ideje, mely művelet a leg-gazdagabb borkősavforrást, a borseprőt szolgáltatja a borkősavgyártás részére. A fejtést az idén erőteljes savcsökkentés fogja követni, lesz tehát borkősavas mészcsapadék is bőven. A gondos pincegazda a hordók általános őszi rendbehozatalánál napvilágra került hordóborkövet is gondosan összegyűjti, tudva, hogy pénzt csinálhat belőle s nem hagyja a hordó falán hiszen ott maradvá feltétlenül káros hatású, többek között azért, mert a hordó falának likacsait, melyeken át a bor fejlődésében nélkülözhetetlen levegő a hordó belsejébe behatol s mivel a kristályos borkősavkéreg egyenlőtlen, nehezen tisztítható teszi a hordót s alkalmatlanná mindentéle káros tisztáltság le-rakódására.

»»»□«««

□ Németország repülőgépmotorokat szállít Romániának. A román repülésügyi és tengerészeti minisztérium a müncheni repülőgépmotor gyárral szerződést kötött repülőgépmotorok és különböző repülőgépmotoralkatrészek szállítására. A megrendelt anyag értéke körülbelül 250 millió lej.

»ÉN NEM...«

Egy hírtelenharagu orvosprofesszorról mesélik, hogy egy napon ráfordított az asszisztensére:

— Vagy maga bolond, vagy én!

Az asszisztens egy szót sem szólt, de még aznap elment az elmeklinikára és tüzetes vizsgálat alá vetette magát. Másnap átnyújtott a tanárnak egy szabályszerű orvosi bizonyítványt.

— Kérem, tanár ur — mondta — én nem vagyok bolond...

□ KÜLFÖLDI TŐZSDEZÁRLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 6—7.50. Prága 64.80—65.20, Berlin 5.63—5.67.

Zürich, Beograd 10, Páris 11.66 London 20.63, Newyork 439.91, Brüsszel 73.973, Milánó 23.14, Amszterdam 233.60, Berlin 176.40, Prága 15.03, Varsó 83.—, Bukarest 3.37.

Tőzsde

BEOGRÁDI ÉRTÉKTŐZSDE

Devizák: (kinálát — kereslet dinárokban) + 23.5% prim.

Március 13.

London (egy font) 207.86—204.66, Páris (100 frank) 117.75—115.45, Newyork (100 dollár 4404.87—4344.87, Genf (100 svájci frank) 1005—995, Milánó (100 líra) 232.92—229.85, Prága (100 esk) 151.50—150, Amszterdam (100 hol frt) 2354—2315, Berlin (100 márka) 1773.38—1755.62, Brüsszel (100 belga fr.) 746—734, Szaloniki (100 drachma) 31.50, Varsó (100 zloti) 834.18—825.82, London magánkliring 239.90—236.10, Berlin magánkliring 1590—1370. — Állampapírok: 7 százalékos beruházási kölcsön 103.50—103, kötés 103, 7 százalékos Hip. bank kötvény 103—101.75, 7 százalékos külföldi kölcsön 96.50—95.75 kötés 95.75, 4 százalékos agrárkölcsön 63.50—63, 2 és fél százalékos Ratna Steta 479—478, kötés 478, 6 százalékos bégluk 92.50—92, kötés 92, 6 százalékos dalmát agrár 92—91.50, kötés 91.50 — Részvények: Narodna Banka —7700

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Noviszád és Szombor környéki és középbácskai 78-79 kilós 2 százalékos 152—153, felsőbácskai 80 kilós 2 százalékos 152—153, tiszai I uszály 80 kilós 2 százalékos 153—154 tiszai II. uszály 79-80 kilós 2 százalékos 153—154, bácskai és bánáti, Duna uszály 78-79 kilós 2 százalékos 152—153, bégai uszály 79-80 kilós 152—152 tiszai csatorna uszály 80 kilós 2 százalékos 152—153, felsőbánáti 80 kilós 2 százalékos 151—152, délbánáti vrsaci paritásban 78-79 kilós 2 százalékos 152—153, szerémi, Duna 78 kilós 2 százalékos 151—152, szerémi, Száva 77-78 kilós 2—2 százalékos 150—152, szlavóniai 78-79 kilós 2 százalékos 152—154. Rozs, bácskai 72 kilós 2 százalékos 142.50—143. Arpa, bácskai és szerémi 94-95 kilós 155—160. Zab 160—162.50 Tengeri, vrsaci paritásban 95—97, indiai paritásban 95—97, tulszarított indiai paritásban 96—98, szárított bánáti 105—107, szárított vrsaci paritásban 106—108 Buzaliszt, bácskai és bánáti állomásról nullás g és g 240—250, kettős 220—230 ötös 200—210 hatos 190—190, hetes 150—160, hét és feles 117.50—122.50, nyolcas 110—112.50, szerémi és szlavóniai állomásról nullás g és g 235—245, kettős 215—225 ötös 195—215, hatos 175—185, hetes 145—155, hét és feles 117.50—122.50, nyolcas 110—112.50. Buzakorpa jutatszékben bácskai 102—104, szerémi 100—102, bánáti 95—97. Fehérbab, bácskai 2 százalékos zsák nélkül 282.50 285. Sertésszár 25 kilós kannákban bruttó nettóért 1340—1360. Irányzat: változatlan. Forgalom: közepes.

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza: Szombor, valamint Noviszád környéki és középbácskai 151—153, felsőbácskai 152—154, tiszai hajórakomány, prima 153—155, tiszai hajórakomány secunde 152—154, hajórakomány Bega 152—154, hajórakomány tiszai kanál's 151—153, hajórakomány felső és délbánáti 151—153 szlavóniai k d 151—153, szerémi, Duna 151—153, szerémi, Száva 150—152, szerémi k. d. 151—153. Rozs, bácskai, Szombor környéki 142—145. Zab, bácskai, Szombor környéki és szlavóniai 160—162.50. — Arpa: Szombor környéki, bácskai és szerémi 155—160. Tengeri, bácskai 94—96, bácskai, száraz 106—108. Bab, fehér, bácskai 282—285. Ürlemények: g és g 242.50—252.50, kettős 220—230, ötös 200—210, hatos 180—190, hetes 150—160, nyolcas 110—115. Korpa, bácskai 104—106, szerémi 102—104. — Disznósír: közép, kis és nagy hordókban 13.50—14.50 kannákban 12.75—13.75. Füstölt szalonna: pofa és hasalja rélkői 13.75—14.75, sózott szalonna: 12.75—13.75. Forgalom: 47 vagon — Irányzat: változatlan.

Fontos orvosi tanácsok betegek és egészségesek számára

A tüdőbaj megelőzése és gyógyítása (37)

Az ilyen gyomorba tehát hiába viszik akár a legkönnyebben emészthető ételeket is, azok ahelyett, hogy ott kellőképpen feldolgozásra kerüljenek és további emésztés végett, 5—6 óra múlva a bélbe lökődnek, az ernyedt gyomorban rekednek, ott bomlásnak, rothadásnak indulnak és mindazokat a kellemetlen tüneteket okozzák, amelyek egyrészt savanyu felbőffőségben, gyomornyomásban, gyomorgörések alakjában jelentkeznek, de másrészt képtelenné is teszik a beteget új táplálék bevitelére és így közvetlen annak lesoványodásához vezetnek. Nagyon hatásosan tudjuk az ilyen ernyedt, munkára képtelen, vérrrel telőképben el nem látott, ugynevezett atoniás (összehuzódásra képtelen) gyomrot élénkebb működésre serkenteni. A legegyszerűbb eljárás e célra: az este lefekvés előtt a gyomortájjra alkalmazott hideg vizes Priessnitz-borogatás, amely egész éjszakán át a beteg gyomor táján maradjon. A hideg borogatás ugyanis lassanként meleggé változik át és erre a megre a test többi részéből vér tobul a vérszegény gyomor felé, abba életet mozgást visz és illymódon képessé teszi arra, hogy azt a funkciót fejtesse ki amely az ételek normális megemésztésére szükséges. Ezt az egyszerű Priessnitz-borogatást egyben felvő, lázas tüdőbetegknél is jó eredménnyel alkalmazhatjuk, sőt hatását fokozhatjuk még azáltal is, hogy napjában kétszer-háromszor változtatjuk, egy-egy borogatást 3—4 órán keresztül hagyva a gyomortájon. A renyhe gyomorműködést kiváltó többi beavatkozások (vil-

lanyozás, gyógyszerek stb.) már az orvos hatáskörébe tartoznak.

De a lázas tüdőbetegséget legtöbbször olyan tünetek kísérik, amelyek miatt a táplálkozás eddig ismertett szempontjaitól teljesen el kell térnünk és egészen speciális étrendet kell összeállítanunk.

A tüdőbetegségnek főképpen három kiemelkedő tünete az, amely a táplálkozás szempontjából más és más étrendet tesz szükségessé. Ez a három tünetcsoport:

1. a tuberkulitikusok bélhurutja,
2. a tuberkulózissal kapcsolatos vérzés és végül
3. a tuberkulózishoz szegődő gégebetegedés

I. Diéta idült bélhurutnál.

A tuberkulitikusok hasmenése sokszor csak étrendi hiba következménye, — más esetekben pedig a bél tuberkulitikus megbetegedése váltja azt ki. Egészen más lesz tehát a táplálkozást illető tanácsunk az első esetben és más akkor, amidőn az egy már fennálló betegség leküzdésére irányul.

Az első eset, vagyis egy étrendi hiba következtében keletkező hasmenés igen gyakran maga a beteg vagy a környezet elnézése folytán lép fel és lesz hosszantartóvá. A legjobban ugyanis mindenki maga ismeri a természetét: mit szabad és mit nem szabad ennie? Az egyik szervezet még teljesen egészséges korban is, egészen másképp reagál ugyanazon táplálékra, mint a másik.

(Folytatása szerdai számunkban.)

A korai öregedés elkerülhető (32)

Annak a szomorú igazságnak a tudata, hogy az asszony a változásba került, hogy az idő elhaladt felette, egészen áthangolja a lelki életét. Az arcvonásoknak a megváltozása, a fel-lépő finom kis ráncok, melyek félelmetes előhírnökei a nem kívánatos elvirágzásnak, deprimálólág hatnak az asszonyi kedélyre. Sok hisztériás állapot, sok lelki nyomottság fejlődik így ki. Az előrehaladott kort a férfi sokkal kevésbé veszi figyelembe, mint a nő s ez inkább az ő lelki életével van összefüggésben. A nagy emberismerő Goethe »Wilhelm Meisters Wanderjahre« egyik elbeszélésében élénk különbséget tesz az asszonyi és az emberi öregedés között. Amint az asszony elveszti virágát, akkor már önmagában eltemeti magát. Addig a férfinél a tünetek csak lassan, settenkedve lépnek fel. Megkapóan festi le a fiatal, s az előrehaladott kor érzése között levő konfliktust. »De amint a nőkre nagyon kínos az a pillanat, amikor előbb nem vitás szépségük kétsége válik, az a pillanat, amikor előbb nem vitás szépségük kétsége válik, éppen olyan kellemetlen a még teljes erejükben lévő férfiak számára a megcsökkenő képesség leghalványabb érzése is.«

Keserű igazság van abban a mondásban: a szép asszony kétszer hal meg; az első halál, amikor megtudja, éri a tragikumát, hogy öregszik, rá-nézve szomorubb az igazi halálnál. A nő tudja, hogy a petefészkek működés kiesésével megszűnik nemileg működni és az ettől való félelem hat olyan mélyen életére. Sejtí, hogy egész halála s egyenlő ténykedése a petefészkek hormonjának a hatása alatt áll. Már a XVII. században mondotta egy francia orvos: »A nőt csupán a petefészkek teszik azzá, ami«. A nő a petefészkek függvénye, amit később Vir-

how a következő szavakkal fejezett ki: A nőt a nemi mirigye teszi nővé. Testének és lelkének minden sajátosága, amit az igazi nőnél mint női tulajdonságot csodálunk és tisztelünk, csupán petefészkeknek függvénye.

A nő érzi, hogy a végpement változással megszűnt nőnek lenni. Nemileg semleges egyénné alakult át. De a testi változások, a petefészkek működésének megszűnése nem jelenti a nő lelki életének kiálvását is. Erősen kapaszkodik az elmuló fiatalságba és minden eszközt megragad, hogy még fiatalabbnak lássék. A divatművészet a testápolásnak, bőrápolásnak ravaszágai igazíthatnak egyet-mást, de a lényegen nem változtatnak. Szerencsés az a nő, akinek ilyenkor segítségére jön gyermekeinek nevelése, háztartásának és férjének a gondozása. S miután az asszonynak az animalis sajátos tevékenysége megszűnt, ilyenkor társadalmilag tevékenykedik, magasabb szellemi nemes funkciókat végez a legmagasabb korig. Jótékony-ságot, a betegek és szenvedők ápolását nagy buzgalommal és eredmény-nyel gyakorolja és végül marad mint jó barát, hű tanácsadója az ő öregedő férjének.

De a változásban lévő nő jobban fél az elvirágzástól, mint a testi szenvedéstől vagy a haláltól. Az a vágy úzi, hajtja, hogy ha már fiatalnak nem is, de legalább fiatalosnak lássék s így teszi magát nevetéssé. A kozmetikai művészet huncutságai csak látszólag vezetnek félre a világot. Az áthangolt nő lélek kialakuló vonása a külsőségek hajhászása, a hiúság s a férfiakkal való érintkezésben a kacérság, feltűnési viselkedés. A legborzasztóbb számára az, hogy vége a férfi nre gyakorolt befolyásának.

(Folytatása csütörtöki számunkban.)

Mélyen megrendülve a nagy csapástól, tudatjuk a szomorú hírt, hogy hön szeretett feleség, a legjobb testvér és rokon

Marinelló Ferencné
szül. SÜLE VIKTÓRIA

életének 66-ik, boldog házasságának 49-ik évében, folyó hó 13-án hajnali 1 órakor hirtelen elhunyt.

Drága halottunk hült tetemét ma, folyó hó 14-én délután 3 órakor kísérelük a gyászházból, Primorszka u. 20 sz. alól utolsó útjára a romai katolikus temetőbe.

Béke poraira!
Noviszád, 1939 március 14.

A gyászoló család

Fájdalomtól megtört szívvel, de az Ur akaratában meggyőződve tudatjuk a szomorú hírt, hogy a legjobb férj, a felejtetelen apa és rokon

Gärtner Ferenc
nyug. vasutas

I. hó 12-én éjféli háromnegyed 12 órakor életének 70-ik évében, hosszú kinos szenvedés után elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait ma, I. hó 14-én délután 4 órakor temetjük a rom. kat. temető kapujánál.

Nyugodjék békében!
Noviszád, 1939 március 14.

A gyászoló család

Minden háztartás díszre a

Pfaff
varrógép
kannato
„JUNG“
Szuszedszky
Noviszád, Safarikova 9

SZENES vasüzletben, Szubotica

PYRAM

cipőkremet kérjen mindenütt, mert a legjobb és az üres dobozokat a kereskedőnél értékesítheti. Waberer Vilim, Velika Kikinda 4801

37 KOLO KOLO
1/4 СРЕБНА СРЕБНА
I

APKABHA KAACHA AYTPHHA
DRŽAVNA KLASNA LITRHA
№ 050281

Allami osztálysorsjegyek 38-ik jateka

I. oszt. húzása aprilis 14-én
1/1 din. 200, 1/2 din. 100, 1/4 din. 50

Sorsjegyek nagy választékban, pontos és diskret kiszolgálás a főeljárásfőnál:

N. K. LEPEDAT, Szubotica

Megjelent ZILAHY várva várt új regénye:

A földönfutó város

Az Erdélyből kiűzött magyar menekültek megrázó tragédiája. Az 1939-es év legnagyobb irodalmi szenzációja!

ÁRA VASZONKÖTÉSBE 60 DINÁR.

Kapható: Centralna Knjižara, Subotica útján és minden magyar könyvkereskedésben.

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

URANIA MOZI, Noviszád

Hétfőtől szerdáig bemutatja:

A farkas karmaiban
című filmet a fenomenális „Trev“ nevű kutyával. BARBARA READ (a „Harom kis ordo“ c. film-ből) NOAH BERG és TREV-KUTYA

A nyugat romantikája

Növényharmat

a legerősebb házi fluid. 3 cseppje elég a homlok, halántékok, végtagok stb. bedörzsolésére 3 csepp balzsamos illata mélyen belélegezve tisztítja az orrot és gégét. Ára 12.— dinár. Kapható patikákban, boltokban. Főlerakat Apoteka Gebauer, Bač 190

HÁZASSÁG

HÁZASSÁGOKAT legalkalmasabban közvetít jobb körökben. Elsőrendű családi összeköttetések. Legjobb eredményeket biztosítjuk. Tájékoztató prospektust 10 dinár előzetes beküldése mellett diszkrétan szetküld: »Rezor«, Záhreb, posta 3. 1106

CSINOS hajdon tekintélyes földbirtok és készpénzhozománnyal férjhez menne. Arcképeserét közvetít Pizony Ferenc házasságközvetítő irodája, Timisoara, Románia. 1620

ALLAST KERES

VARRÓLÁNY, kosztüm és kabát (csak angol) munkában jártas, szalonba keres elhelyezkedést. Ajánlatokat a kiadóhivatalba 1604 szám alá kérek. 1604

GYERMEKTELEN házaspár, az asszony szakácsnénak, a férfi szobainak elmenne április 1-re vagy 15-re. Cim: Noviszád, Tone Hadzsicsa 17. 1667

ELADÓ

TEHERAUTÓ, prima márka, 5 tonna, teljesen kifogástalan állapotban jó gumikkal eladó. Kovács József autogarázs Bácska-Topola. 1669

TÖBB SZOBÁBÓL álló ház eladó. Milosa Dimitrijevicza 63., Noviszád. (volt Batori-ucca.) 1705

KIADÓ

KISEBB üzlethelyiség kiadó. Rumenacska 15., Noviszád. 1703

KERESLET

KERTESZ két hold gyümölcsöshöz és egy hold konyhakerthez, valamint egy szakácsnő család mellé 300.— dináros fizetéssel azonnalra felvétetik. Dulics ispán, Konák, Bánat. 1618

MINDENES család jó bizonyítványokkal azonnal felvétetik. Érdeklődni 8—10 óráig és 12—4 óráig Hubert-nénél, Noviszád, Sztevana Branovacs-kog 6. I. em 1616

LAKATOS vagy villanyszerelő felvétetik. Herkulesz gombgyár, Noviszád, Fruskogorszka 6/a. 1711

KERESEK két vagy három nagyobb szobából és egy kisebb szobából álló lakást mellékkeliségekkel azonnalra vagy április 1-re. Kredit, Noviszád, Kralja Petra II. 29. 1707

GYERMEKTELEN vincellérpár kerestetik Beogradba, az asszony mint szakácsnő. Jelentkezni: Paljič, Noviszád, Rumenacska 92. 1708

TÖBB 15 éves fiut felveszek. Jelentkezni: Noviszád, Gunduliceva 22. 1710

KÜLÖNFELE

Dr. Filipon crme a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Küchler, Vrsac. 2474

2500.— dinár befektetéssel havi 1000 dinárt kereshet. Levelezés horvátul »ANOS« Maribor, Orožnova ul. 6 4742

»FLORODOR« szakorvosi felügyelet mellett készül eltüntet mitesert, pattanást és ráncokat Ára Jugoszláviában Din. 22.— Kapható szaküzletekben. Főlerakat »Vegetabilia« Noviszád 5124

BIZONY

AZ ÉRVENYESÜLES LÉLEKTANA
A férjhezmenés művészete
A háló
A párválasztó és a házasságközvetítő A körv. tudományos okait világítja meg az érvényesülésnek, az érvényesülésképtelenségnek és csalhatatlan biztonsággal mutat utat nőnek és férfinak a sikerhez, valamint az előnyös házassághoz. Megrendelhető e lap kiadóhivatalában. 1619

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata útján biztosan eltüntethet DARUVÁRI krém minden szaküzletben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7 50 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszer-tár, Szubotica.

Városi Mozi, Szubotica

Hétfőtől—szerdáig

Világsíker aratott vigjáték,
a feltartoztatatlan nevetés, ragyogó ötletek, gyönyörű zeneszámok pazar slágere

A hódiló asszony

A főszerepben a legjobb énekesek és komikusok:
RUDY WALLE
RO EMARY LANE
HUGH HERBERT
és a groteszk SCHNITZKELFRITZ zenekar

Gyümölcsfát

fajtisztát, leszállított áron szállít Rind Mihály kertész, Csontavir. Árjegyzék díjtalanul. 1480

300.000.—
100 000.— dinár készpénzjutalom! Negyed sorsjegy 50.— dinár. Huzás ápr. 15. 14 óra. Gvetvai Lajos sorsjegytárja, Szubotica, Városháza. 78

Belegségek...

melyek az életet az alapjában megváltoztatják a leggyorsabb módon elkerülhetők. Néhány sor kézírás elegendő, hogy felfedezze azt a betegséget, melyre szervezete könnyen hajlamos. A grafológia nem gyógyszer, de kétszegtelenül komoly tudomány, melynek segítségével pontosan megállapítható az a veszély, amely szervezetét fenyegeti. KARMAH a híres pszichografológus: »ÉLETÜNK ES AZ OKKULTIZMUS« című könyv írója jelenleg Noviszádon van. Kézírásából kiolvassa jellemét, írásban ad tanácsot jövőjének irányítására. Fogad naponta délelőtt 9—12 és 3—7 óráig a Szloboda-szálló 22-es szobájában. Csak rövid ideig marad Noviszádon.

Gyümölcsfák

garantáltan fajtaazonos, Noviszádon a Futaki-utí fáskolban kaphatók (a villamos végállomástól 2 percnnyire a sineken túl jobbra). Ugyanott tábla-kiállítás folytan 200 drb oszibarack különlegesség potom áron kerül eadásra 1490

EGY KIS ELSZÓLÁS

— Szamar! — kiáltja Pisti.
— Te még nagyobb! — vágja rá Feri, az öccse.
— Maradtok esendben! — rivall rá az apjuk. — Mindig elfelejtitek, hogy én is itt vagyok a szobában.

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put 50)
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: **Andreo Dezső**
A kiadóhivatal vezetője: **Blazsek Ferenc**
Pretpilata — Előfizetés:
Egy óra 28.— dinár (kihordó útján 30 din.)
Három óra 80.— dinár (kihordó útján 86 din.)
Félévre 160.— dinár (kihordó útján 172 din.)
Izlati svakodneвно - Megjelenik naponta Post. čekovni račun — Postacekkszámia: Zagreb, 46.692